

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Příloha k diplomové práci

(Analýzy, data a příslušné texty)

2022

Pavla Korková

Obsah

1	Analýza účinků na mikroúrovni.....	4
1.1	Výchozí text – Prolog	4
1.2	Překlad Petra Cahy – Prolog.....	8
1.3	Překlad Viktora Janiše – Prolog.....	12
2	Analýza uvozujícího slovesa say.....	16
2.1	Výchozí text.....	16
2.1.1	3. kapitola	16
2.1.2	4. kapitola	24
2.1.3	Výsledky analýzy VT.....	31
2.3	Překlad Petra Cahy.....	32
2.3.1	3. kapitola	32
2.3.2	4. kapitola	40
2.3.3	Výsledky analýzy překladu Petra Cahy.....	47
2.4	Překlad Viktora Janiše	48
2.4.1	3. kapitola	48
2.4.2	4. kapitola	56
2.4.3	Výsledky analýzy překladu Viktora Janiše.....	63
2.5	Shrnutí výsledků	64
3	Analýza účinků na mezoúrovni	65
3.1	Výchozí text.....	65
3.1.1	Pasáž z kapitoly 4.....	65
3.1.2	Pasáž z kapitoly 7.....	67
3.2	Překlad Petra Cahy.....	69
3.2.1	Pasáž z kapitoly 4.....	69
3.2.2	Pasáž z kapitoly 7.....	71
3.3	Překlad Viktora Janiše	73
3.3.1	Pasáž z kapitoly 4.....	73
3.3.2	Pasáž z kapitoly 7.....	75

4	Zpětné testování hypotézy	77
4.1	Výchozí text	77
4.1.1	<i>Pasáž z kapitoly 10</i>	77
4.1.2	<i>Pasáž z kapitoly 14</i>	78
4.2	Překlad Petra Cahy	79
4.2.1	<i>Pasáž z kapitoly 10</i>	79
4.2.2	<i>Pasáž z kapitoly 14</i>	80
4.3	Překlad Viktora Janíše	81
4.3.1	<i>Pasáž z kapitoly 10</i>	81
4.3.2	<i>Pasáž z kapitoly 14</i>	82
	Bibliografie	83

1 Analýza účinků na mikroúrovni

1.1 Výchozí text – Prolog

I wore a black suit and a white shirt, a black tie and black shoes, all polished and shiny: clothes that normally would make me feel uncomfortable, as if I were in a stolen uniform, or pretending to be an adult. Today they gave me comfort, of a kind. I was wearing the right clothes for a hard day.

I had done my duty in the morning, spoken the words I was meant to speak, and I meant them as I spoke them, and then, when the service was done, I got in my car and I drove, randomly, without a plan, with an hour or so to kill before I met more people I had not seen for years and shook more hands and drank too many cups of tea from the best china. I drove along winding Sussex country roads I only half remembered, until I found myself headed towards the town centre, so I turned, randomly, down another road, and took a left, and a right. It was only then that I realised where I was going, where I had been going all along, and I grimaced at my own foolishness.

I had been driving towards a house that had not existed for decades.

I thought of turning around, then, as I drove down a wide street that had once been a flint lane beside a barley field, of turning back and leaving the past undisturbed. But I was curious.

The old house, the one I had lived in for seven years, from when I was five until I was twelve, that house had been knocked down and was lost for good. The new house, the one my parents had built at the bottom of the garden, between the azalea bushes and the green circle in the grass we called the fairy ring, that had been sold thirty years ago.

I slowed the car as I saw the new house. It would always be the new house in my head. I pulled up into the driveway, observing the way they had built out on the mid-seventies architecture. I had forgotten that the bricks of the house were chocolate brown. The new people had made my mother's tiny balcony into a two-storey sunroom. I stared at the house, remembering less than I had expected about my teenage years: no good times, no bad times. I'd lived in that place, for a while, as a teenager. It didn't seem to be any part of who I was now.

I backed the car out of their driveway.

It was time, I knew, to drive to my sister's bustling, cheerful house, all tidied and stiff for the day. I would talk to people whose existence I had forgotten years before and they would ask me about my marriage (failed a decade ago, a relationship that had slowly frayed until eventually, as they always seem to, it broke) and whether I was seeing anyone

(I wasn't; I was not even sure that I could, not yet), and they would ask about my children (all grown up, they have their own lives, they wish they could be here today), and work (doing fine, thank you, I would say, never knowing how to talk about what I do. If I could talk about it, I would not have to do it. I make art, sometimes I make true art, and sometimes it fills the empty places in my life. Some of them. Not all). We would talk about the departed; we would remember the dead.

The little country lane of my childhood had become a black tarmac road that served as a buffer between two sprawling housing estates. I drove further down it, away from the town, which was not the way I should have been travelling, and it felt good.

The slick black road became narrower, windier, became the single-lane track I remembered from my childhood, became packed earth and knobbly, bone-like flints.

Soon I was driving slowly, bumpily, down a narrow lane with brambles and briar roses on each side, wherever the edge was not a stand of hazels or a wild hedgerow. It felt like I had driven back in time. That lane was how I remembered it, when nothing else was.

I drove past Caraway Farm. I remembered being just sixteen, and kissing red-cheeked, fair-haired Callie Anders, who lived there, and whose family would soon move to the Shetlands, and I would never kiss her or see her again. Then nothing but fields on either side of the road, for almost a mile: a tangle of meadows. Slowly the lane became a track. It was reaching its end.

I remembered it before I turned the corner and saw it, in all its dilapidated red-brick glory: the Hempstocks' farmhouse.

It took me by surprise, although that was where the lane had always ended. I could have gone no further. I parked the car at the side of the farmyard. I had no plan. I wondered whether, after all these years, there was anyone still living there, or, more precisely, if the Hempstocks were still living there. It seemed unlikely, but then, from what little I remembered, they had been unlikely people.

The stench of cow muck struck me as I got out of the car, and I walked gingerly across the small yard to the front door. I looked for a doorbell, in vain, and then I knocked. The door had not been latched properly, and it swung gently open as I rapped it with my knuckles.

I had been here, hadn't I, a long time ago? I was sure I had. Childhood memories are sometimes covered and obscured beneath the things that come later, like childhood toys forgotten at the bottom of a crammed adult closet, but they are never lost for good. I stood in the hallway and called, 'Hello? Is there anybody here?'

I heard nothing. I smelled bread baking and wax furniture polish and old wood. My eyes were slow to adjust to the darkness: I peered into it, was getting ready to turn and

leave when an elderly woman came out of the dim hallway holding a white duster. She wore her grey hair long.

I said, 'Mrs Hempstock?'

She tipped her head to one side, looked at me. 'Yes. I *do* know you, young man,' she said. I am not a young man. Not any longer. 'I know you, but things get messy when you get to my age. Who are you, exactly?'

'I think I must have been about seven, maybe eight, the last time I was here.'

She smiled then. 'You were Lettie's friend? From the top of the lane?'

'You gave me milk. It was warm, from the cows.' And then I realised how many years had gone by, and I said, 'No, you didn't do that, that must have been your mother who gave me the milk. I'm sorry.' As we age, we become our parents; live long enough and we see faces repeat in time. I remembered Mrs Hempstock, Lettie's mother, as a stout woman. This woman was stick-thin, and she looked delicate. She looked like her mother, like the woman I had known as Old Mrs Hempstock.

Sometimes when I look in the mirror I see my father's face, not my own, and I remember the way he would smile at himself, in mirrors, before he went out. 'Looking good,' he'd say to his reflection, approvingly. 'Looking good.'

'Are you here to see Lettie?' Mrs Hempstock asked.

'Is she here?' The idea surprised me. She had *gone* somewhere, hadn't she? America?

The old woman shook her head. 'I was just about to put the kettle on. Do you fancy a spot of tea?'

I hesitated. Then I said that, if she didn't mind, I'd like it if she could point me towards the duckpond first.

'Duckpond?'

I knew Lettie had had a funny name for it. I remembered that. 'She called it the sea. Something like that.'

The old woman put the cloth down on the dresser. 'Can't drink the water from the sea, can you? Too salty. Like drinking life's blood. Do you remember the way? You can get to it around the side of the house. Just follow the path.'

If you'd asked me an hour before, I would have said no, I did not remember the way. I do not even think I would have remembered Lettie Hempstock's name. But standing in that hallway, it was all coming back to me. Memories were waiting at the edges of things, beckoning to me. Had you told me that I was seven again, I might have half believed you, for a moment.

'Thank you.'

I walked into the farmyard. I went past the chicken coop, past the old barn and along the edge of the field, remembering where I was, and what was coming next, and exulting in the knowledge. Hazels lined the side of the meadow. I picked a handful of the green nuts, put them in my pocket.

The pond is next, I thought. I just have to go around this shed, and I'll see it.

I saw it and felt oddly proud of myself, as if that one act of memory had blown away some of the cobwebs of the day.

The pond was smaller than I remembered. There was a little wooden shed on the far side, and, by the path, an ancient, heavy wood-and-metal bench. The peeling wooden slats had been painted green a few years ago. I sat on the bench, and stared at the reflection of the sky in the water, at the scum of duckweed at the edges, and the half-dozen lily pads. Every now and again I tossed a hazelnut into the middle of the pond, the pond that Lettie Hempstock had called ...

It wasn't the sea, was it?

She would be older than I am now, Lettie Hempstock. She was only a handful of years older than I was back then, for all her funny talk. She was eleven. I was ... what was I? It was after the bad birthday party. I knew that. So I would have been seven.

I wondered if we had ever fallen in the water. Had I pushed her into the duckpond, that strange girl who lived in the farm at the very bottom of the lane? I remembered her being in the water. Perhaps she had pushed me in too.

Where did she go? America? No, *Australia*. That was it. Somewhere a long way away.

And it wasn't the sea. It was the ocean.

Lettie Hempstock's ocean.

I remembered that, and, remembering that, I remembered everything.

(Gaiman 2014, s. 3–10)

1.2 Překlad Petra Cahy – Prolog

Měl jsem na sobě černý **smoking**¹ a bílou košili, černou vázanku a černé boty, **všechno lesklé a zářivé**: v takovém oblečení bych se za normálních okolností příliš pohodlně **necítil**. Jako by to byla nějaká uniforma, kterou jsem ukradl, nebo jako bych si hrál na dospělého. Dnes jsem z nich ale čerpal určitou útěchu. Měl jsem na sobě správné šaty **pro** těžký den.

Ráno **jsem udělal, co bylo mou povinností**, **říkal** jsem ta správná slova a **mínil jsem je přesně tak, jak jsem je říkal**, a pak, když obřad skončil, jsem nasedl do svého **automobilu** a jel jsem nazdařbůh, bez jakéhokoliv **plánu**. **Potřeboval** jsem zabít asi hodinu, než se setkám s dalšími lidmi, které jsem léta neviděl, **potřesu dalšíma rukama** a **vypiji** příliš mnoho **šálků** čaje z kvalitního porcelánu. Ujížděl jsem po klikatých cestičkách sussexského venkova, které jsem si pamatoval jen napůl, **až jsem zjistil**, že **zajíždím** do středu městečka, **a tak jsem zahrnul na jinou cestu, pak doleva a doprava**. Teprve potom jsem si uvědomil, kam vlastně jedu, kam jsem jel od samého začátku, a ušklíbl jsem se nad vlastní pošetilostí.

Jel jsem k domu, který už celá desetiletí neexistoval.

Uvažoval jsem, že zahrnu jinam, a potom, když jsem najel na širokou cestu, která kdysi bývala jen oblázkovou cestičkou mezi poli ječmene, že to otočím a nechám minulost na pokoji. Ale zvědavost **mne** přemohla.

Starý dům, ve kterém jsem žil sedm let mezi svými pěti a dvanácti, dům, který byl zbořen a zapomenut. **Nový, ten, co mí rodiče postavili ve spodní části zahrady mezi pěnišníkovými keři a zeleným kruhem v trávě, kterému jsme říkali vílí kruh, před třiceti lety prodali**.

Když jsem teď nový dům uviděl, zpomalil jsem. Pro mě to už vždycky bude nový dům. **Zajel jsem na příjezdovou cestičku** a díval jsem se, jak tu stavbu z poloviny sedmdesátých let **zmodernizovali**. Už jsem zapomněl, že cihly měly čokoládově hnědou barvu. Noví majitelé přestavěli **maličký balkónek** mé matky na dvoupatrovou **prosklenou lodžii**. Díval jsem se na dům a **zjišťoval jsem**, že si toho ze svého **dětství** pamatuji mnohem méně, než bych čekal: nebyly to krásné časy, ani zlé časy. Prostě jsem **tam jen nějaký čas žil jako dospívající chlapec**. **Nezdálo se, že by ten dům byl nějakým způsobem součástí toho, kým jsem dnes**.

Okomentoval(a): [A1]: Opakování slovesa "říkat".

Okomentoval(a): [A2]: Vynecháno "randomly".

Okomentoval(a): [A3]: S ohledem na kontext se jedná o silnici/ulici.

¹ Analýza na mikroúrovni je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **tyrkysové zvýraznění** označuje významový posun;
- **žluté zvýraznění** označuje doslovný nebo neuzuální překlad, nevhodnou stylizaci;
- **šedé zvýraznění** označuje změnu hranice věty;
- **červené zvýraznění** označuje chybné gramatické jevy, nesprávné vazby, kolokace atd.;
- **růžové zvýraznění** označuje práci s registrem (vyšší nebo nižší);
- **tmavozluté zvýraznění** označuje přidání nebo explicitaci;
- **zelené zvýraznění** označuje práci s pořadím vět;
- **modré zvýraznění** označuje tvorbu, užití ustáleného spojení.

Vycouval jsem z příjezdové cestičky.

Věděl jsem, že je čas, abych jel do sestřina příjemného a veselého domu, pro tento den pečlivě uklizeného a vyzdobeného. Měl bych se bavit s lidmi, na jejichž existenci jsem zapomněl už před lety, a oni se mne budou ptát na mé manželství (ztroskotalo už před deseti lety, ten vztah pomalu řídil, až, jak už to tak bývá, se rozpadl úplně) a jestli teď někoho mám (nemám; vlastně si ani nejsem jistý, jestli bych už mohl), a budou se mne vyptávat na mou práci, jak mi to jde. (Děkuji, dobře, řeknu, nikdy nevím, jak mám mluvit o tom, co zrovna dělám. Kdybych o tom dokázal mluvit, nemohl bych to dělat. Dělán umění, občas i skutečné umění, a to zaplňuje prázdná místa v mém životě. Některá. Všechna ne.) Mluvíli bychom o zesnulém. Vzpomínali bychom na mrtvého.

Z venkovské uličky mého dětství teď byla černá asfaltová cesta, oddělující dvě rozlehlé kolonie obytných domů. Ujížděl jsem po ní pryč od městečka, což nebyl směr, kterým bych měl jet. Cítil jsem se skvěle.

Kluzká černá cesta byla čím dál užší, křivolačejší, proměnila se v uličku, kterou jsem si pamatoval z dětství, cestičku z udusané zeminy a pazourkových oblázků.

Brzy jsem se pomalu a kodrcavě sunul po úzké uličce obrostlé ostružiním a šípem všude tam, kde nebyl neudržovaný živý plot nebo lískové houští. Bylo to, jako bych cestoval do minulosti. Když už nic jiného, alespoň tahle ulička byla taková, jak jsem si ji pamatoval.

Jel jsem kolem Carawayovy farmy. Vzpomínal jsem si, jak mi bylo pouhých šestnáct a líbal jsem zardělou plavovlasou Callii Andersovou, která tam bydlela a jejíž rodina se krátce nato odstěhovala na Shetlandy a já už jsem ji pak nikdy nelíbal ani neviděl. Na jejich straně cesty teď nebylo skoro po celou míli nic než pole a louky. Ulička se pomalu změnila v cestičku. Blížil jsem se k jejímu konci.

Vzpomněl jsem si na ni těsně před tím, než jsem vyjel ze zatáčky a uviděl ji v celé její cihlové nádhře: Hempstockova farma.

Zaskočilo mne to, přestože tam ulička končila odjakživa. Dál se jet nedalo. Zaparkoval jsem vůz na mezi. Neměl jsem žádný konkrétní plán. Uvažoval jsem, jestli tam po všech těch letech ještě někdo bydlí, nebo přesněji řečeno, jestli tam bydlí Hempstockovi. Zdálo se to být dost nepravděpodobné, ale z toho mála, co jsem si pamatoval, oni byli dost nepravděpodobní lidé.

Jakmile jsem vystoupil z vozu, zasáhl mne pach kravské mrvy. Vydal jsem se přes malý dvorek k přednímu vchodu. Rozhlédl jsem se po zvonku – marně – a pak jsem zaklepal. Dveře nebyly pořádně zavřené, a sotva jsem na ně zabušil kotníky prstů, samy se pootevřely.

Už jsem tady byl, kdysi, před mnoha a mnoha lety... nebo ne? Vzpomínky z dětství často bývají ukryté a hluboko zahrabané pod událostmi, které přišly později, jako dětské

Okomentoval(a): [A4]: Opakování "už" 3x v blízkosti.

Okomentoval(a): [A5]: Vynecháno "and they would ask about my children (all grown up, they have their own lives, they wish they could be here today)".

Okomentoval(a): [A6]: Vynecháno "sometimes".

Okomentoval(a): [A7]: Nikoli ulička, ale cesta. Chyba již v samotném názvu knihy: Oceán na konci uličky.

Okomentoval(a): [A8]: Cestička a ulička není totéž.

Okomentoval(a): [A9]: Vynecháno "knobbly, bone-like".

Okomentoval(a): [A10]: Vynecháno "on each side".

Okomentoval(a): [A11]: Opakování "jestli".

Okomentoval(a): [A12]: Vynecháno "gingerly".

Okomentoval(a): [A13]: Vynecháno "gently".

Okomentoval(a): [A14]: Vynechána věta: "I was sure I had."

hračky zapomenuté úplně vzadu v přeplněném dospěláckém kumbálu, ale nikdy se neztratí úplně. Zůstal jsem stát v předsíni a zavolal jsem: „Haló? Je tady někdo?“

Nikdo se neozval. Cítil jsem vůni pečeného chleba, vosku na nábytek a starého dřeva. Moje oči se pomalu přizpůsobovaly temnotě: zíral jsem do ní a zrovna jsem se chtěl otočit a odejít, když ze šeré chodby vyšla stará žena s bílou prachovkou. Dlouhé šedivé vlasy měla rozpuštěné.

„Paní Hempstocková?“ řekl jsem

Naklonila hlavu na stranu a prohlédla si mě. „Ano. Já tě znám, mladý muži,“ řekla. Nejsem žádný mladík. Už dlouho ne. „Znám tě, ale když je jednomu tolik co mně, všechno se mu trochu plete. Kdo přesně jsi?“

„Myslím, že když jsem tady byl naposled, muselo mi být tak sedm nebo osm let.“

Nyní se usmála. „Byl jsi Lettiin kamarád? Z horního konce uličky?“

„Dala jste mi mléko. Bylo teplé, od krávy.“ A pak jsem si uvědomil, kolik let od té doby minulo, a opravil jsem se: „Ne, vy vlastně ne, to musela být vaše matka, kdo mi dal to mléko. Omlouvám se.“ Jak stárneme, měníme se ve své rodiče; když žijete dost dlouho, vidíte, jak se obličej v čase opakuje. Paní Hempstockovou, Lettiinu matku, jsem si pamatoval jako statnou ženskou. Tahle žena byla jako věchýtek. Vypadala jako její matka, žena, kterou jsem znal jako starou paní Hempstockovou.

Občas když se podívám do zrcadla, nevidím tam svůj obličej, ale svého táty, a vzpomenu si, jak se vždycky na sebe do zrcadla usmíval, než od něj odešel. „Vypadáš dobře,“ ujišťoval spokojeně svůj odraz. „Vypadáš vážně dobře.“

„Přišel jsi za Lettií?“ zeptala se paní Hempstocková.

„Je tady?“ Ta představa mne zaskočila. „Ona přece někam odešla, ne? Do Ameriky?“

Stará žena zavrtěla hlavou. „Zrovna jsem se chystala postavit vodu na čaj. Dal by sis šálek?“

Zaváhal jsem. Pak jsem jí řekl, že jestli jí to nevádí, byl bych moc rád, kdyby mě předtím mohla nasměrovat k rybníčku.

„K rybníčku?“

Věděl jsem, že Lettie pro něj měla zvláštní označení. Vzpomněl jsem si na ně. „Ona mu říkala moře. Nebo tak nějak.“

Stará žena odložila utěrku na prádelník. „Voda z moře se přece nedá pít, že? Je moc slaná. Je to jako pít krev života. Pamatuješ si cestu? Dojdeš tam kolem domku. Prostě jdi po cestičce.“

Kdybyste se mě zeptali před hodinou, řekl bych ne, nepamatuji si cestu. Vlastně bych ani nevěřil, že si vzpomenu na jméno Lettie Hempstockové. Když jsem teď ale stál

Okomentoval(a): [A15]: Překladatel se rozhodl pro tykání, ačkoli s ohledem na kontext příběhu je vhodnější volba vykání.

Okomentoval(a): [A16]: Přeloženo příliš formálně na mluvu postavy.

v jejich předsíni, všechno se mi to vracelo. Kdybyste mi v tu chvíli řekli, že je mi zase sedm, možná bych vám to i napůl věřil, na chvíli.

„Děkuji.“

Zamířil jsem k zadnímu dvorku. Prošel jsem kolem kurníku, kolem starého kravína a pak mezi poli, a přitom jsem si vzpomínal, kde jsem a co přijde dál. Potěšilo mě to. Na mezi rostly lísky. Nabral jsem si hrst zelených oříšků a strčil si je do kapsy.

Ted' bude rybníček, pomyslel jsem si. Ještě obejdu tuhle stodolu a už ho uvidím.

Uviděl jsem ho a naplnilo mě to zvláštní pýchou, jako kdyby tohle jediné vzepětí paměti odvállo z dnešního dne něco pavučin.

Rybníček byl menší, než jsem si ho pamatoval. Na protější straně byla malá kůlna a u cestičky prastará, těžká lavička ze dřeva a litiny. Loupající se dřevěné příčky někdo natřel před několika lety na zeleno. Posadil jsem se na lavičku a díval se na odraz oblohy na hladině, na povlak okřehku, který rostl u krajů, a půl tuctu leknínů. Pak jsem začal házet oříšky jeden po druhém doprostřed rybníčku, toho rybníčku, kterému Lettie Hempstocková říkala...

Ne, nebylo to moře.

Ted' by byla starší, než jsem já, Lettie Hempstocková. Byla vlastně starší jen o pár let, přes všechny ty její divné řeči. Bylo jí jedenáct. A mně... kolikpak bylo mně? Bylo to po té zkažené narozeninové oslavě. To jsem věděl. Takže mi muselo být sedm.

Zavzpomínal jsem, jestli jsme někdy spadli do vody. Strčil jsem ji do rybníčku, tu zvláštní dívku, která žila na statku úplně na konci uličky? Ve vzpomínkách jsem ji viděl ve vodě. Možná že tam strčila i ona mě.

Kam že to vlastně odjela? Do Ameriky? Ne, do Austrálie. To je ono. Někam hodně daleko.

A tohle nebylo moře. Byl to oceán.

Oceán Lettie Hempstockové.

Vzpomněl jsem si na to, a jakmile jsem si na to vzpomněl, vybavilo se mi úplně všechno.

Okomentoval(a): [A17]: Vynechána věta: "Memories were waiting at the edges of things, beckoning to me."

Okomentoval(a): [A18]: Vynecháno "in the knowledge".

Okomentoval(a): [A19]: Přidaná kurzíva.

Okomentoval(a): [A20]: Vynecháno "wooden".

Okomentoval(a): [A21]: Opakování slovesa "vzpomenout si".

(Gaiman 2013, s. 9–14)

1.3 Překlad Viktora Janíše – Prolog

Měl jsem na sobě černé **sako**² a bílou košili, černou vázanku a černé boty **vycíděné, až se jen blýskaly**: oblečení, v němž bych se obvykle **cítil nesvůj**, jako bych byl v ukradeném stejnokroji nebo předstíral, že jsem dospělý. Dnes mě to svým způsobem uklidňovalo. Měl jsem na sobě správné šaty na perný den.

Ráno jsem splnil svou povinnost, pronesl slova, která jsem měl pronést, a myslel je při tom vážně, a když bylo po obřadu, **sedl jsem za volant** a pak nazdařbůh a bez plánu jezdil, abych zabil zhruba **hodinku**, než se setkám s dalšími lidmi, které jsem léta neviděl, a **potřesu si pravič** ještě s dalšími a **vypiju** příliš mnoho čaje z toho nejlepššího porcelánu. Jezdil jsem po krivolakých sussexských **okreskách**, které jsem si **pamatoval jen matně**, a pak jsem se najednou přistihl při tom, jak mířím do centra města, a tak jsem náhodně odbočil na jinou silnici **a potom zase** doleva a doprava. Teprve tehdy mi došlo, kam **směřuju**, kam směřuju celou tu dobu, a **hořce jsem se usmál** nad svou pošetilostí.

Jel jsem k domu, který už několik desetiletí neexistuje.

Když jsem zabočil do té široké ulice, která kdysi byla pazourkovou cestou stáječů se kolem pole s ječmenem, napadlo mě, že bych se mohl obrátit a nechat minulost spát. Ale byl jsem zvědavý.

Ten starý dům, ve kterém jsem bydlel sedm let, od svých pěti do dvanácti, ten dům už zbořili a je **ztracený nadobro**. Ten nový dům, **který rodiče postavili na dolním konci zahrady, mezi rododendrony a zeleným kruhem v trávě, kterému** jsme říkali čarodějný kruh, před třiceti lety prodali.

Když jsem zahlédl nový dům, zpomalil jsem. Vždycky na něj budu myslet jako na nový dům. Zastavil jsem na příjezdové cestě a prohlížel si, **jak se tu navázalo** na architekturu poloviny sedmdesátých let. Už jsem zapomněl, že cihly domu jsou čokoládově hnědé. Noví majitelé přestavěli matčin mrňavý balkón na dvoupodlažní zimní zahradu. Díval jsem se na ten dům a z mé puberty se mi vybavilo méně, než jsem čekal: žádné dobré časy ani špatné časy. Nějakou dobu jsem tu jako teenager bydlel. Nepřipadalo mi, že by to **dnes se mnou mělo něco společného**.

Vycouval jsem z jejich příjezdové cesty.

Okomentoval(a): [A22]: Opakování "který".

² Analýza na mikroúrovni je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **tyrkysové zvýraznění** označuje významový posun;
- **žluté zvýraznění** označuje doslovný nebo neuzuální překlad, nevhodnou stylizaci;
- **šedé zvýraznění** označuje změnu hranice věty;
- **červené zvýraznění** označuje chybné gramatické jevy, nesprávné vazby, kolokace atd.;
- **růžové zvýraznění** označuje práci s registrem (vyšší nebo nižší);
- **tmavožluté zvýraznění** označuje přidání nebo explicitaci;
- **zelené zvýraznění** označuje práci s pořadím vět;
- **modré zvýraznění** označuje tvorbu, užití ustáleného spojení.

Věděl jsem, že je načase vypravit se do sestřina domu, kde obvykle vládł ruch a veselí, ale pro tuhle příležitost ho **řali do pucu**, takže působil až stroze. Budu tam mluvit s lidmi, které jsem **pustil z hlavy** už před lety, a oni se mě budou ptát na moje manželství (zkrachovalo před deseti lety – vztah, který se pomalu **rozpadal, až se nakonec úplně rozbil, jak už to podle všeho vždycky chodí**), a jestli **jsem si už třeba někoho našel** (nenašel; dokonce jsem si ani nebyl jistý, že bych něco takového dokázal, ještě ne), a pak se mě zeptají na děti (všechny už jsou dospělé, mají vlastní život, je jim líto, že tady dnes nemůžou být) a na práci (jde to dobře, díky, odpovím, **protože** nikdy nevím, jak mluvit o tom, co dělám. Kdybych o tom uměl mluvit, nemusel bych to dělat. Dělán umění, někdy dělám skutečné umění a někdy zaplňuje prázdná místa ve svém životě. Některá. Ne všechna.) Budeme mluvit **o těch, co odešli**; budeme vzpomínat na zemřelé.

Okomentoval(a): [A23]: Verbalizace.

Okomentoval(a): [A24]: Verbalizace.

Z úzké venkovské cesty mého dětství se stala černá **asfaltka**, která **sloužila jako nárazníková zóna** mezi dvěma rozlézajícími se obytnými zástavbami. Jel jsem po ní dál, od města, i když takhle jsem cestovat vůbec neměl, a bylo mi dobře.

Okomentoval(a): [A25]: Verbalizace, zachování eufemismu.

Ta hladká černá silnice se zužovala, kroutila se, stala se z ní jednoproudá cesta, **kteřou** jsem si pamatoval z dětství, s udusanou hlinou a hrboлатыmi pazourky, **kteřé** připomínají kosti.

Okomentoval(a): [A26]: Opakování "který".

Záhy jsem už pomalu **kodrcal** po úzké cestě, po obou stranách lemované ostružiníky a šípky, kdekoli okraje netvořila hustá stěna lísek nebo divoký živý plot. Připadalo mi, jako bych se vracel v čase. **Když už nic jiného, tak ta polní cesta byla přesně taková, jakou jsem si ji pamatoval.**

Okomentoval(a): [A27]: = "driving bumpily", implicitace.

Minul jsem Carawayovic statek. Vzpomněl jsem si, jak mi bylo právě šestnáct a jak jsem líbal Callie Andersovou, **blondýnku s červeňoučkými tvářičkami**, která tam žila a jejíž rodina se měla krátce poté přestěhovat na Shetlandy a kterou jsem pak už nikdy nepolíbil ani se s ní neviděl. Potom už po obou stranách cesty skoro míli nebylo nic než **propletenec luk**. Z cesty se stávala pěšinka. A ta špěla ke konci.

Vybavilo se mi, ještě než jsem zahrnul za roh a uviděl ho v celé jeho zchátralé cihlové kráse: stavení Hempstockových. Překvapilo mě to, ačkoli takhle ta cesta končila vždycky. Dál už jsem jet nemohl. Zaparkoval jsem auto na okraji dvora. Neměl jsem žádný plán. Napadlo mě, jestli tam po těch letech pořád někdo žije, anebo přesněji, zda tam žije **rodina** Hempstockových. Připadalo mi to nepravděpodobné, **ale na druhou stranu**, z toho mála, co jsem si pamatoval, ani oni nepůsobili moc pravděpodobně.

Jen co jsem vystoupil z auta a váhavě se vydal přes dvorek k předním dveřím, uderil mě do chřepi smrad hnoje. Chvilí jsem marně hledal zvonek a pak jsem zaťukal. **Dveře nebyly pořádně zavřené, a tak se zlehka otevřely, když jsem na ně klepl klouby na ruku.**

Je to už strašně dávno, ale byl jsem tady, ne? Určitě ano. Vzpomínky z dětství jsou někdy zastřené a překryté tím, co se stalo později, tak jako hračky z dětství zapomenuté na dně přečpané dospělácké skříně, ale nikdy se neztratí nadobro. Stanul jsem v předsíni a zavolal: „Haló? Je tu někdo?“

Nic jsem neslyšel. Byl tu cítit pečený chléb, voskové leštadlo na nábytek a staré dřevo. Oči se mi jen pomalu přizpůsobovaly tmě: mžoural jsem do ní a už jsem se chystal otočit a odejít, když vtom vyšla ze ztemnělé chodby postarší žena s bílou prachovkou v ruce. Dlouhé šedé vlasy měla rozpuštěné.

„Paní Hempstocková?“ zeptal jsem se.

Naklonila hlavu ke straně a zadívala se na mě. „Ano. Vás *znám*, mladý muži,“ řekla. Nejsem mladý muž. Už ne. „Znám vás, ale v mém věku je to s pamětí horší. Čípak vy jste?“

„Když jsem tu byl naposledy, bylo mi tak sedm, nanejvýš osm let.“

Tehdy se usmála. „Vy jste se kamarádil s Lettie, ne? A bydlel nahoře nad cestou?“

„Dala jste mi mléko. Bylo teplé, od krávy.“ A pak mi došlo, kolik uplynulo let, a opravil jsem se: „Ne, nedala, to mléko mi bezpochyby dala vaše matka. Omlouvám se.“ Jak stárneme, stáváme se vlastními rodiči; stačí žít dost dlouho a uvidíte, jak se tváře opakují v čase. Paní Hempstockovou, Lettiinu matku, jsem si pamatoval jako podsaditou ženu. Tahle žena byla *štíhlá jako proutek* a vypadala křehce. Vypadala jako její matka, jako žena, kterou jsem znal jako starou paní Hempstockovou.

Když se někdy podívám do zrcadla, vidím tvář svého otce, ne svou, a vzpomenu si, jak se vždycky usmál na sebe v zrcadle, než vyrazil ven. „Vypadáš dobře,“ říkával svému odrazu spokojeně. „Vypadáš dobře.“

„Jste tady za Lettie?“ zeptala se paní Hempstocková.

„Ona je tady?“ To pomyšlení mě překvapilo. Přece někam *odešla*, ne? Do Ameriky?

Stařenka zavrtěla hlavou. „Zrovna jsem dala konvici na plotnu. Dal byste si čaj?“

Zaváhal jsem. Pak jsem řekl, že kdyby jí to nevadilo, byl bych rád, kdyby mi nejdřív ukázal cestu k rybníku pro kachny.

„Ke *kačáku*?“

Věděl jsem, že Lettie pro něj měla legrační jméno. Vzpomněl jsem si na to. „Říkala mu moře. Nebo tak nějak.“

Stará paní odložila prachovku na kredenc. „Voda z moře se přece nedá pít, ne? Je moc slaná. Je to jako pít krev života. Pamatujete si, jak se tam jde? *Stačí obejít dům a dát se po pěšině.*“

Kdybyste se mě zeptali ještě před hodinou, byl bych řekl ne, už se nepamatuju, jak se tam jde. Myslím, že bych si ani nevzpomněl na jméno Lettie Hempstockové. Ale jak

Okomentoval(a): [A28]: Ve VT: "I was just about to put..."

jsem stál v té předsíni, všechno se mi vybavilo. Vzpomínky na mě čekaly někde na okrajích a kynuly mi. Kdybyste mi řekli, že mi je zase sedm, možná bych vám na okamžik aspoň napůl věřil.

„Díky.“

Vyšel jsem na dvůr statku. Minul jsem kurník, prošel kolem staré stodoly a kraje louky, vzpomínal jsem, kde jsem a co přijde pak, a radoval se, že se mi to vybavuje. Okraje louky lemovaly lísky. Utrhl jsem pár nezralých oříšků a dal si je do kapsy.

Ted' přijde rybníček, pomyslel jsem si. Jen musím obejít tuhle **stodolu** a uvidím ho.

Spatřil jsem ho a byl jsem při tom na sebe zvláště pyšný, jako kdybych si tímhle rozpomenutím **provětral hlavu**.

Rybník byl menší, než jsem si ho pamatoval. Na protějším břehu stál malý dřevěný přístřešek a u pěšinky starodávná těžká lavička ze dřeva a kovu. Před pár lety někdo natřel oprýskané dřevěné fošny zelenou barvou. Sedl jsem si na lavičku a zadíval se na odraz oblohy ve vodě, na povlak z okřehků u břehu a půl tuctu **plovoucích listů** leknínu. Tu a tam jsem hodil doprostřed rybníčku lískový oříšek, do toho rybníčku, kterému Lettie Hempstocková kdysi říkala...

Nebylo to moře, nebo snad ano?

Lettie Hempstocková by ted' byla starší než já. Přes všechny její zvláštní řeči jí bylo tenkrát jen o pár let víc než mně. Bylo jí jedenáct. Mně bylo... kolik vlastně? Stalo se to po té nevydařené narozeninové oslavě. To jsem věděl. Takže mně muselo být sedm.

Blesklo mi hlavou, jestli jsme do té vody **řeba** nespadli. Strčil jsem ji do rybníčku, tu divnou holku, která žila na statku na samém konci té venkovské cesty? Pamatuju si, že byla ve vodě. Možná mě do ní strčila taky.

Kam **se poděla**? Do Ameriky? Ne, do *Austrálie*. Tak to je. Někam hodně daleko.

A nebylo to moře. Byl to oceán.

Oceán Lettie Hempstockové.

Vzpomněl jsem si na to, a jak se mi to vybavilo, vzpomněl jsem si úplně na všechno.

(Gaiman 2020, s. 11–20)

2 Analýza uvozujícího slovesa say

2.1 Výchozí text

2.1.1 3. kapitola

I never saw the white Mini again. Two days later, on Monday, my father took delivery of a black Rover, with cracked red leather seats. It was a bigger car than the Mini had been, but not as comfortable. The smell of old cigars permeated the leather upholstery, and long drives in the back of the Rover always left us feeling car-sick.

The black Rover was not the only thing to arrive on Monday morning. I also received a letter.

I was seven years old, and I never got letters. I got cards, on my birthday, from my grandparents, and from Ellen Henderson, my mother's friend whom I did not know. On my birthday Ellen Henderson, who lived in a caravan, would send me a handkerchief. I did not get letters. Even so, I would check the post every day to see if there was anything for me.

And that morning, there was.

I opened it, did not understand what I was looking at, and took it to my mother.

'You've won the Premium Bonds,' she said³.

'What does that mean?'

'When you were born – when all of her grandchildren were born – your grandma bought you a Premium Bond. And when the number gets chosen, you can win thousands of pounds.'

'Did I win thousands of pounds?'

'No.' She looked at the slip of paper. 'You've won twenty-five pounds.'

I was sad not to have won thousands of pounds (I already knew what I would buy with it. I would buy a place to go and be alone, like a Batcave, with a hidden entrance), but I was delighted to be in possession of a fortune beyond my previous imaginings. Twenty-five pounds. I could buy four little blackjack or fruit salad sweets for a penny: they were a farthing each, although there were no more farthings. Twenty-five pounds, at 240 pennies to the pound and four sweets to the penny, was ... more sweets than I could easily imagine.

'I'll put it in your Post Office account,' said my mother, crushing my dreams.

³ Analýza uvozujících sloves ve VT je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **zelené zvýraznění** označuje použití slovesa say,
- **modré zvýraznění** označuje použití jiného komunikativního slovesa.

I did not have any more sweets than I had had that morning. Even so, I was rich. Thirteen pounds eleven shillings richer than I had been moments before. I had never won anything, ever.

I made her show me the piece of paper with my name on it again, before she put it into her handbag.

That was Monday morning. In the afternoon, the ancient Mr Wollery, who came in on Monday and Thursday afternoons to do some gardening (Mrs Wollery, his equally ancient wife, who wore galoshes, huge semi-transparent overshoes, would come in on Wednesday afternoons and clean), was digging in the vegetable garden and dug up a bottle filled with pennies and halfpennies and threepenny bits and even farthings. None of the coins was dated later than 1937, and I spent the afternoon polishing them with brown sauce and vinegar, to make them shine.

My mother put the bottle of old coins on the mantelpiece of the dining room, and said that she expected that a coin collector might pay several pounds for them.

I went to bed that night happy and excited. I was rich. Buried treasure had been discovered. The world was a good place.

I don't remember how the dreams started. But that's the way of dreams, isn't it? I know that I was in school, and having a bad day, hiding from the kinds of kids who hit me and called me names, but they found me anyway, deep in the rhododendron thicket behind the school, and I knew it must be a dream (but in the dream I didn't know; it was real and it was true) because my grandfather was with them, and his friends, old men with grey skin and hacking coughs. They held sharp pencils, the kind that drew blood when you were jabbed with them. I ran from them, but they were faster than I was, the old men, and the big boys, and in the boys' toilets, where I had hidden in a cubicle, they caught up with me. They held me down, forced my mouth wide open.

My grandfather (but it was not my grandfather; it was really a waxwork of my grandfather, intent on selling me to *anatomy*) held something sharp and glittering, and he began pushing it into my mouth with his stubby fingers. It was hard and sharp and familiar, and it made me gag and choke. My mouth filled with a metallic taste.

They were looking at me with mean, triumphant eyes, all the people in the boys' toilets, and I tried not to choke on the thing in my throat, determined not to give them that satisfaction.

I woke and I was choking.

I could not breathe. There was something in my throat, hard and sharp and stopping me from breathing or from crying out. I began to cough as I woke, tears streaming down my cheeks, nose running.

I pushed my fingers as deeply as I could into my mouth, desperate and panicked and determined. I felt the edge of something hard with the tip of my forefinger, put the middle finger on the other side of it, choking myself, clamping the thing between them, and I pulled whatever it was out of my throat.

I gasped for breath, and then I half vomited on to my bedsheets, threw up a clear drool flecked with blood, from where the thing had cut my throat as I had pulled it out.

I did not look at the thing. It was tight in my hand, slimy with my saliva and my phlegm. I did not want to look at it. I did not want it to exist, the bridge between my dream and the waking world.

I ran down the hallway to the bathroom, at the far end of the house. I washed my mouth out, drank directly from the cold tap, spat red into the white sink. Only when I'd done that did I sit on the side of the white bathtub and open my hand. I was scared.

But what was in my hand – what had been in my throat – wasn't scary. It was a coin: a silver shilling.

I went back to the bedroom. I dressed myself, cleaned the vomit from my sheets as best I could with a damp face flannel. I hoped that the sheets would dry before I had to sleep in the bed that night. Then I went downstairs.

I wanted to tell someone about the shilling, but I did not know who to tell. I knew enough about adults to know that if I did tell them what had happened, I would not be believed. Adults rarely seemed to believe me when I told the truth anyway. Why would they believe me about something so unlikely?

My sister was playing in the back garden with some of her friends. She ran over to me angrily when she saw me. She said, 'I hate you. I'm telling Mummy and Daddy when they come home.'

'What?'

'You know,' she said. 'I know it was you.'

'What was me?'

'Throwing coins at me. At all of us. From the bushes. That was just nasty.'

'But I didn't.'

'It hurt.'

She went back to her friends, and they all glared at me. My throat felt painful and ragged.

I walked down the drive. I don't know where I was thinking of going – I just didn't want to be there any longer.

Lettie Hempstock was standing at the bottom of the drive, beneath the chestnut trees. She looked as if she had been waiting for a hundred years and could wait for another

hundred. She wore a white dress, but the light coming through the chestnut's young spring leaves stained it green.

I **said**, 'Hello.'

She **said**, 'You were having bad dreams, weren't you?'

I took the shilling out of my pocket and showed it to her. 'I was choking on it,' I **told** her. 'When I woke up. But I don't know how it got into my mouth. If someone had put it into my mouth, I would have woken up. It was just in there, when I woke.'

'Yes,' she **said**.

'My sister says I threw coins at them from the bushes, but I didn't.'

'No,' she **agreed**. 'You didn't.'

I **said**, 'Lettie? What's happening?'

'Oh,' she **said**, as if it was obvious. 'Someone's just trying to give people money, that's all. But it's doing it very badly, and it's stirring things up around here that should be asleep. And that's not good.'

'Is it something to do with the man who died?'

'Something to do with him. Yes.'

'Is he doing this?'

She shook her head. Then she **said**, 'Have you had breakfast?'

I shook my head.

'Well then,' she **said**. 'Come on.'

We walked down the lane together. There were a few houses down the lane, here and there, back then, and she pointed to them as we went past. 'In that house,' **said** Lettie Hempstock, 'a man dreamed of being sold and of being turned into money. Now he's started seeing things in mirrors.'

'What kinds of things?'

'Himself. But with fingers poking out of his eye sockets. And things coming out of his mouth. Like crab claws.'

I thought about people with crab legs coming out of their mouths, in mirrors. 'Why did I find a shilling in my throat?'

'He wanted people to have money.'

'The opal miner? Who died in the car?'

'Yes. Sort of. Not exactly. He started this all off, like someone lighting a fuse on a firework. His death lit the touchpaper. The thing that's exploding right now, that isn't him. That's somebody else. Something else.'

She rubbed her freckled nose with a grubby hand.

‘A lady’s gone mad in that house,’ she **told** me, and it would not have occurred to me to doubt her. ‘She has money in the mattress. Now she won’t get out of bed, in case someone takes it from her.’

‘How do you know?’

She shrugged. ‘Once you’ve been around for a bit, you get to know stuff.’

I kicked a stone. ‘By “a bit”, do you mean “a really long time”?’

She nodded.

‘How old are you, really?’ I **asked**.

‘Eleven.’

I thought for a while. Then I **asked**, ‘How long have you been eleven for?’

She smiled at me.

We walked past Caraway Farm. The farmers, whom one day I would come to know as Callie Anders’ parents, were standing in their farmyard, shouting at each other. They stopped when they saw us.

When we rounded a bend in the lane, and were out of sight, Lettie **said**, ‘Those poor people.’

‘Why are they poor people?’

‘Because they’ve been having money problems. And this morning he had a dream where she ... she was doing bad things. To earn money. So he looked in her handbag and found lots of folded-up ten-shilling notes. She says she doesn’t know where they came from, and he doesn’t believe her. He doesn’t know what to believe.’

‘All the fighting and the dreams. It’s about money, isn’t it?’

‘I’m not sure,’ **said** Lettie, and she seemed so grown-up then that I was almost scared of her.

‘Whatever’s happening,’ she **said**, eventually, ‘it can all be sorted out.’ She saw the expression on my face then, worried. Scared even. And she **said**, ‘After pancakes.’

Lettie cooked us pancakes on a big metal griddle, on the kitchen stove. They were paper thin, and as each pancake was done, Lettie would squeeze lemon on to it, and plop a blob of plum jam into the centre, and roll it tightly, like a cigar. When there were enough, we sat at the kitchen table and wolfed them down.

There was a hearth in that kitchen, and there were ashes still smouldering in the hearth, from the night before. That kitchen was a friendly place, I thought.

I **said** to Lettie, ‘I’m scared.’

She smiled at me. ‘I’ll make sure you’re safe. I promise. *I’m* not scared.’

I was still scared, but not as much. ‘It’s just scary.’

‘I said I promise,’ **said** Lettie Hempstock. ‘I won’t let you be hurt.’

‘Hurt?’ **said** a high, cracked voice. ‘Who’s hurt? What’s been hurt? Why would anybody be hurt?’

It was old Mrs Hempstock, her apron held between her hands, and in the hollow of the apron so many daffodils that the light reflected up from them transformed her face to gold, and the kitchen seemed bathed in yellow light.

Lettie **said**, ‘Something’s causing trouble. It’s giving people money. In their dreams and in real life.’ She showed the old lady my shilling. ‘My friend found himself choking on this shilling when he woke up this morning.’

Old Mrs Hempstock put her apron on the kitchen table, rapidly moved the daffodils off the cloth and on to the wood. Then she took the shilling from Lettie. She squinted at it, sniffed it, rubbed at it, listened to it (or put it to her ear, at any rate), then touched it with the tip of her purple tongue.

‘It’s new,’ she **said**, at last. ‘It says 1912 on it, but it didn’t exist yesterday.’

Lettie **said**, ‘I knew there was something funny about it.’

I looked up at old Mrs Hempstock. ‘How do you know?’

‘Good question, luvvie. It’s electron decay, mostly. You have to look at things closely to see the electrons. They’re the little dinky ones that look like tiny smiles. The neutrons are the grey ones that look like frowns. The electrons were all a bit too smiley for 1912, so then I checked the sides of the letters and the old King’s head, and everything was a tad too crisp and sharp. Even where they were worn, it was as if they’d been made to be worn.’

‘You must have very good eyesight,’ I **told** her. I was impressed. She gave me back the coin.

‘Not as good as it once was, but then, when you get to be my age, your eyesight won’t be as sharp as it once was, neither.’ And she let out a guffaw as if she had said something very funny.

‘How old is that?’

Lettie looked at me, and I was worried that I’d said something rude. Sometimes adults didn’t like to be asked their ages, and sometimes they did. In my experience, old people did. They were proud of their ages. Mrs Wollery was seventy-seven, and Mr Wollery was eighty-nine, and they liked telling us how old they were.

Old Mrs Hempstock went over to a cupboard, and took out several colourful vases. ‘Old enough,’ she **said**. ‘I remember when the moon was made.’

‘Hasn’t there always been a moon?’

‘Bless you. Not in the slightest. I remember the day the moon came. We looked up in the sky – it was all dirty brown and sooty grey here then, not green and blue ...’ She half

filled each of the vases at the sink. Then she took a pair of blackened kitchen scissors, and snipped off the bottom half-inch of stem from each of the daffodils.

I **said**, 'Are you sure it's not that man's ghost doing this? Are you sure we aren't being haunted?'

They both laughed then, the girl and the old woman, and I felt stupid. I **said**, 'Sorry.'

'Ghosts can't make things,' **said** Lettie. 'They aren't even good at moving things.'

Old Mrs Hempstock **said**, 'Go and get your mother. She's doing laundry.' Then, to me, 'You shall help me with the daffs.'

I helped her put the flowers into the vases, and she asked my opinion on where to put the vases in the kitchen. We placed them where I suggested, and I felt wonderfully important.

The daffodils sat like patches of sunlight, making that dark wooden kitchen even more cheerful. The floor was red flagstone. The walls were whitewashed.

The old woman gave me a lump of honeycomb, from the Hempstocks' own beehive, on a chipped saucer, and poured a little cream over it from a jug. I ate it with a spoon, chewing the wax like gum, letting the honey flow into my mouth, sweet and sticky with an aftertaste of wild flowers.

I was scraping the last of the cream and honey from the saucer when Lettie and her mother came into the kitchen. Mrs Hempstock still had big wellington boots on, and she strode in as if she were in an enormous hurry. 'Mother!' she **said**. 'Giving the boy honey. You'll rot his teeth.'

Old Mrs Hempstock shrugged. 'I'll have a word with the wigglers in his mouth,' she **said**. 'Get them to leave his teeth alone.'

'You can't just boss bacteria around like that,' **said** the younger Mrs Hempstock. 'They don't like it.'

'Stuff and silliness,' **said** the old lady. 'You leave wigglers alone and they'll be carrying on like anything. Show them who's boss and they can't do enough for you. You've tasted my cheese.' She turned to me. 'I've won medals for my cheese. Medals. Back in the old King's day there were those who'd ride for a week to buy a round of my cheese. They said that the King himself had it with his bread, and his boys, Prince Dickon and Prince Geoffrey and even little Prince John, they swore it was the finest cheese they had ever tasted ...'

'Gran,' **said** Lettie, and the old lady stopped, mid flow.

Lettie's mother **said**, 'You'll be needing a hazel wand. And,' she **added**, somewhat doubtfully, 'I suppose you could take the lad. It's his coin, and it'll be easier to carry if he's with you. Something she made.'

‘She?’ **said** Lettie. She was holding her horn-handled penknife, with the blade closed.

‘Tastes like a she,’ **said** Lettie’s mother. ‘I might be wrong, mind.’

‘Don’t take the boy,’ **said** Old Mrs Hempstock. ‘Asking for trouble, that is.’

I was disappointed.

‘We’ll be fine,’ **said** Lettie. ‘I’ll take care of him. Him and me. It’ll be an adventure.

And he’ll be company. Please, Gran?’

I looked up at Old Mrs Hempstock with hope on my face, and waited.

‘Don’t say I didn’t warn you, if it all goes wobbly,’ **said** Old Mrs Hempstock.

‘Thank you, Gran. I won’t. And I’ll be careful.’

Old Mrs Hempstock sniffed. ‘Now, don’t do anything stupid. Approach it with care. Bind it, close its ways, send it back to sleep.’

‘I know,’ **said** Lettie. ‘I know all that. Honestly. We’ll be fine.’

That’s what she said. But we weren’t.

(Gaiman 2014, s. 33–46, zvýraznění slov přidáno)

2.1.2 4. kapitola

Lettie led me to a hazel thicket beside the old road (the hazel catkins were hanging heavy in the spring) and broke off a branch. Then, with her knife, as if she had done it ten thousand times before, she stripped it of bark and cut it again so that now it resembled a Y. She put the knife away (I did not see where it went) and held the two ends of the Y in her hands.

‘I’m not dowsing,’ she **told** me. ‘Just using it as a guide. We’re looking for a blue ... a blue bottle, I think to start with. Or something purply-blue, and shiny.’

I looked around with her. ‘I can’t see one.’

‘It’ll be here,’ she **assured** me.

I gazed around, taking in the grass, a reddish-brown chicken pecking at the side of the driveway, some rusty farm machinery, the wooden trestle table beside the road and the six empty metal milk churns that sat upon it. I saw the Hempstocks’ red-brick farmhouse, crouched and comfortable like an animal at rest. I saw the spring flowers; the omnipresent white and yellow daisies, the golden dandelions and do-you-like-butter buttercups, and, late in the season, a lone bluebell in the shadows beneath the milk-churn table, still glistening with dew ...

‘That?’ I **asked**.

‘You’ve got sharp eyes,’ she **said**, approvingly.

We walked together to the bluebell. Lettie closed her eyes when we reached it. She moved her body back and forth, the hazel wand extended, as if she were the central point on a clock or a compass, her wand the hands, orienting towards a midnight or an East that I could not perceive. ‘Black,’ she **said** suddenly, as if she were describing something from a dream. ‘And soft.’

We walked away from the bluebell, along the lane that I imagined, sometimes, must have been a Roman road. We were a hundred yards up the lane, near where the Mini had been parked, when she spotted it: a scrap of black cloth caught on the barbed wire of the fence.

Lettie approached it. Again the outstretched hazel stick, again the slow turning and turning. ‘Red,’ she **said**, with certainty. ‘Very red. That way.’

We walked together in the direction she indicated. Across a meadow and into a clump of trees. ‘There,’ I **said**, fascinated. The corpse of a very small animal – a vole, by the look of it – lay on a clump of green moss. It had no head, and bright blood stained its fur and beaded on the moss. It was very red.

‘Now, from here on,’ **said** Lettie, ‘hold on to my arm. Don’t let go.’

I put out my right hand and took her left arm, just below the elbow. She moved the hazel wand. ‘This way,’ she **said**.

‘What are we looking for now?’

‘We’re getting closer,’ she **said**. ‘The next thing we’re looking for is a storm.’

We pushed our way into a clump of trees, and through the clump of trees into a wood, and squeezed our way through trees too close together, their foliage a thick canopy above our heads. We found a clearing in the wood, and walked along the clearing, in a world made green.

From our left came a mumble of distant thunder.

‘Storm,’ **sang** Lettie. She let her body swing again, and I turned with her, holding her arm. I felt, or imagined I felt, a throbbing going through me, holding her arm, as if I were touching mighty engines.

She set off in a new direction. We crossed a tiny stream together. Then she stopped, suddenly, and stumbled, but did not fall.

‘Are we there?’ I **asked**.

‘Not there,’ she **said**. ‘No. It knows we’re coming. It feels us. And it does not want us to come to it.’

The hazel wand was whipping around now like a magnet being pushed at a repelling pole. Lettie grinned.

A gust of wind threw leaves and dirt up into our faces. In the distance I could hear something rumble, like a train. It was getting harder to see, and the sky that I could make out above the canopy of leaves was dark, as if huge storm clouds had moved above our heads, or as if it had gone from morning directly to twilight.

Lettie **shouted**, ‘Get down!’ and she crouched on the moss, pulling me down with her. She lay prone, and I lay beside her, feeling a little silly. The ground was damp.

‘How long will we ...?’

‘Shush!’ She sounded almost angry. I said nothing.

Something came through the woods, above our heads. I glanced up, saw something brown and furry, but flat, like a huge rug, flapping and curling at the edges, and at the front of the rug, a mouth, filled with dozens of tiny sharp teeth, facing down.

It flapped and floated above us, and then it was gone.

‘What was that?’ I **asked**, my heart pounding so hard in my chest that I did not know if I would be able to stand again.

‘Manta wolf,’ **said** Lettie. ‘We’ve already gone a bit further out than I thought.’ She got to her feet and stared the way the furry thing had gone. She raised the tip of the hazel wand, and turned around slowly.

‘I’m not getting anything.’ She tossed her head, to get the hair out of her eyes, without letting go of the forks of the hazel wand. ‘Either it’s hiding or we’re too close.’ She bit her lip. Then she **said**, ‘The shilling. The one from your throat. Bring it out.’

I took it from my pocket with my left hand, offered it to her.

‘No,’ she **said**. ‘I can’t touch it, not right now. Put it down on the fork of the stick.’

I didn’t ask why. I just put the silver shilling down at the intersection of the Y. Lettie stretched her arms out, and turned very slowly, with the end of the stick pointing straight out. I moved with her, but felt nothing. No throbbing engines. We were over halfway around when she stopped and **said**, ‘Look!’

I looked in the direction she was facing, but I saw nothing but trees, and shadows in the wood.

‘No, look. There.’ She indicated with her head.

The tip of the hazel wand had begun smoking, softly. She turned a little to the left, a little to the right, a little further to the right again, and the tip of the wand began to glow a bright orange.

‘That’s something I’ve not seen before,’ **said** Lettie. ‘I’m using the coin as an amplifier, but it’s as if—’

There was a *whoompf!* and the end of the stick burst into flame. Lettie pushed it down into the damp moss. She **said**, ‘Take your coin back,’ and I did, picking it up carefully, in case it was hot, but it was icy cold. She left the hazel wand behind on the moss, the charcoal tip of it still smoking irritably.

Lettie walked and I walked beside her. We held hands now, my right hand in her left. The air smelled strange, like fireworks, and the world grew darker with every step we took into the forest.

‘I said I’d keep you safe, didn’t I?’ **said** Lettie.

‘Yes.’

‘I promised I wouldn’t let anything hurt you.’

‘Yes.’

She **said**, ‘Just keep holding my hand. Don’t let go. Whatever happens, don’t let go.’

Her hand was warm, but not sweaty. It was reassuring.

‘Hold my hand,’ she **repeated**. ‘And don’t do anything unless I tell you. You’ve got that?’

I **said**, ‘I don’t feel very safe.’

She did not argue. She **said**, ‘We’ve gone further than I imagined. Further than I expected. I’m not really sure what kinds of things live out here on the margins.’

The trees ended, and we walked out into open country.

I **said**, ‘Are we a long way from your farm?’

‘No. We’re still on the borders of the farm. Hempstock Farm stretches a very long way. We brought a lot of this with us from the old country, when we came here. The farm came with us, and brought things with it when it came. Gran calls them fleas.’

I did not know where we were, but I could not believe we were still on the Hempstocks’ land, no more than I believed we were in the world I had grown up in. The sky of this place was the dull orange of a warning light; the plants, which were spiky, like huge, ragged aloes, were a dark silvery green, and looked as if they had been beaten from gun-metal.

The coin, in my left hand, which had warmed to the heat of my body, began to cool down again, until it was as cold as an ice cube. My right hand held Lettie Hempstock’s hand as tightly as it could.

She **said**, ‘We’re here.’

I thought I was looking at a building at first: that it was some kind of tent, as high as a country church, made of grey and pink canvas that flapped in the gusts of storm wind, in that orange sky: a lopsided canvas structure aged by weather and ripped by time.

And then it turned and I saw its face, and I heard something make a whimpering sound, like a dog that had been kicked, and I realised that the thing that was whimpering was me.

Its face was ragged, and its eyes were deep holes in the fabric. There was nothing behind it, just a grey canvas mask, huger than I could have imagined, all ripped and torn, blowing in the gusts of storm wind.

Something shifted, and the ragged thing looked down at us.

Lettie Hempstock **said**, ‘Name yourself.’

There was a pause. Empty eyes stared down. Then a voice as featureless as the wind **said**, ‘I am the lady of this place. I have been here for such a long time. Since before the little people sacrificed each other on the rocks. My name is my own, child. Not yours. Now leave me be, before I blow you all away.’ It gestured with a limb like a broken mainsail, and I felt myself shivering.

Lettie Hempstock squeezed my hand and I felt braver. She **said**, ‘Asked you to name yourself, I did. I en’t heard more’n empty boasts of age and time. Now, you tell me your name and I en’t asking you a third time.’ She sounded more like a country girl than she ever had before. Perhaps it was the anger in her voice: her words came out differently when she was angry.

‘No,’ **whispered** the grey thing, flatly. ‘Little girl, little girl ... who’s your friend?’

Lettie **whispered**, ‘Don’t say nothing.’ I nodded, pressed my lips tightly together.

‘I am growing tired of this,’ **said** the grey thing, with a petulant shake of its ragged-cloth arms. ‘Something came to me, and pleaded for love and help. It told me how I could

make all the things like it happy. That they are simple creatures, and all any of them want is money, just money, and nothing more. Little tokens of work. If it had asked, I would have given them wisdom, or peace, perfect peace ...'

'None of that,' said Lettie Hempstock. 'You've got nothing to give them that they want. Let them be.'

The wind gusted and the gargantuan figure flapped with it, like huge sails swinging, and when the wind was done the creature had changed position. Now it seemed to have crouched lower to the ground, and it was examining us like an enormous canvas scientist looking at two white mice.

Two very scared white mice, holding hands.

Lettie's hand was sweating, now. She squeezed my hand, whether to reassure me or herself I did not know, and I squeezed back.

The ripped face, the place where the face should have been, twisted. I thought it was smiling. Perhaps it was smiling. I felt as if it was examining me, taking me apart. As if it knew everything about me – things I did not even know about myself.

The girl holding my hand said, 'If you en't telling me your name, I'll bind you as a nameless thing. And you'll still be bounden, tied and sealed like a polter or a shuck.'

She waited, but the thing said nothing, and Lettie Hempstock began to say words in a language I did not know. Sometimes she was talking, and sometimes it was more like singing, in a tongue that was nothing I had ever heard, or would ever encounter later in life. I knew the tune, though. It was a child's song, the tune to which we sang the nursery rhyme 'Girls and Boys Come Out to Play'. That was the tune, but her words were older words. I was certain of that.

And as she sang, things happened, beneath the orange sky.

The earth writhed and churned with worms, long grey worms that pushed up from the ground beneath our feet.

Something came hurtling at us from the centre mass of flapping canvas. It was a little bigger than a football. At school, during games, mostly I dropped things I was meant to catch, or closed my hand on them a moment too late, letting them hit me in the face or the stomach. But this thing was coming straight at me and Lettie Hempstock, and I did not think, I only *did*.

I put both my hands out and I caught the thing, a flapping, writhing mass of cobwebs and rotting cloth. And as I caught it in my hands I felt something hurt me: a stabbing pain in the sole of my foot, momentary and then gone, as if I had trodden upon a pin.

Lettie knocked the thing I was holding out of my hands, and it fell to the ground, where it collapsed into itself. She grabbed my right hand, held it firmly once more. And through all this, she continued to sing.

I have dreamed of that song, of the strange words to that simple rhyme-song, and on several occasions I have understood what she was saying, in my dreams. In those dreams I spoke that language too, the first language, and I had dominion over the nature of all that was real. In my dream, it was the tongue of what is, and anything spoken in it becomes real, because nothing said in that language can be a lie. It is the most basic building brick of everything. In my dreams I have used that language to heal the sick and to fly; once I dreamed I kept a perfect little bed and breakfast by the seaside, and to everyone who came to stay with me I would say, in that tongue, 'Be whole,' and they would become whole, not be broken people, not any longer, because I had spoken the language of shaping.

And because Lettie was speaking the language of shaping, even if I did not understand what she was saying, I understood what was being said. The thing in the clearing was being bound to that place for always, trapped, forbidden to exercise its influence on anything beyond its own domain.

Lettie Hempstock finished singing.

In my mind, I thought I could hear the creature screaming, protesting, railing, but the place beneath that orange sky was quiet, only the flapping of canvas and the rattle of twigs in the wind breaking the silence.

The wind died down.

A thousand pieces of torn grey cloth settled on the black earth like dead things, or like so much abandoned laundry. Nothing moved.

Lettie **said**, 'That should hold it.' She squeezed my hand. I thought she was trying to sound bright, but she didn't. She sounded grim. 'Let's take you home.'

We walked, hand in hand, through a wood of blue-tinged evergreens, and we crossed a lacquered red and yellow bridge over an ornamental pond; we walked along the edge of a field in which young corn was coming up, like green grass planted in rows; we climbed a wooden stile, hand in hand, and reached another field, planted with what looked like small reeds or furry snakes, black and white and brown and orange and grey and striped, all of them waving gently, curling and uncurling in the sun.

'What are they?' I **asked**.

'You can pull one up and see, if you like,' **said** Lettie.

I looked down: the furry tendril by my feet was perfectly black. I bent, grasped it at the base, firmly, with my left hand, and I pulled.

Something came up from the earth, and swung around angrily. My hand felt like a dozen tiny needles had been sunk into it. I brushed the earth from it, and apologised, and it

stared at me, more with surprise and puzzlement than with anger. It jumped from my hand to my shirt, I stroked it: a kitten, black and sleek, with a pointed, inquisitive face, a white spot over one ear, and eyes of a peculiarly vivid blue-green.

‘At the farm, we get our cats the normal way,’ **said** Lettie.

‘What’s that?’

‘Big Oliver. He turned up at the farm back in pagan times. All our farm cats trace back to him.’

I looked at the kitten hanging on my shirt with tiny kitten claws.

‘Can I take it home?’ I **asked**.

‘It’s not an it. It’s a *she*. Not a good idea, taking anything home from these parts,’ **said** Lettie.

I put the kitten down at the edge of the field. She darted off after a butterfly, which floated up and out of reach, then scampered away, without a look back.

‘My kitten was run over,’ I **told** Lettie. ‘It was only little. The man who died told me about it, although he wasn’t driving. He said they didn’t see it.’

‘I’m sorry,’ **said** Lettie. We were walking beneath a canopy of apple blossom then, and the world smelled like honey. ‘That’s the trouble with living things. Don’t last very long. Kittens one day, old cats the next. And then just memories. And the memories fade and blend and smudge together ...’

She opened a five-bar gate, and we went through it. She let go of my hand. We were at the bottom of the lane, near the wooden shelf by the road with the battered silver milk churns on it. The world smelled normal.

I **said**, ‘We’re really back now?’

‘Yes,’ **said** Lettie Hempstock. ‘And we won’t be seeing any more trouble from her.’ She paused. ‘Big, wasn’t she? And nasty? I’ve not seen one like that before. If I’d known she was going to be so old, and so big, and so nasty, I would’ve left you behind.’

I was glad that she had taken me with her.

Then she **said**, ‘I wish you hadn’t let go of my hand. But still, you’re all right, aren’t you? Nothing went wrong. No damage done.’

I **said**, ‘I’m fine. Not to worry. I’m a brave soldier.’ That was what my grandfather always said. Then I **said**, ‘No damage done.’

She smiled at me, a bright, relieved smile, and I hoped I had said the right thing.

(Gaiman 2014, s. 47–60, zvýraznění slov přidáno)

2.1.3 Výsledky analýzy VT

	Sloveso say	Jiné komunikativní sloveso
Kapitola 3	39	7
Kapitola 4	36	13
	75	20

Tabulka 1: Výsledky analýzy VT

2.3 Překlad Petra Cahy

2.3.1 3. kapitola

Náš mini jsem už víckrát neviděl. O dva dny později, v pondělí, si můj táta převzal černý rover s popraskanými červenými koženými sedadly. Byl to větší vůz než mini, ale ne tak pohodlný. Do koženého polstrování nasákl pach cigaret a mně vždycky bylo špatně, když jsem musel jet dlouho na jeho zadním sedadle.

Černý rover ale nebylo to jediné, co v pondělí ráno dorazilo. Také jsem dostal dopis.

Bylo mi sedm a žádné dopisy jsem nedostával. Na mé narozeniny mi chodila přání od prarodičů a od Ellen Hendersonové, přítelkyně mé matky, kterou jsem vůbec neznal. Ellen Hendersonová bydlela v kolonii karavanů a na moje narozeniny mi poslala kapesník. Ale dopis jsem ještě nikdy nedostal. Přesto jsem každý den kontroloval poštu, abych se přesvědčil, jestli v ní není něco pro mě.

A toho rána bylo.

Otevřel jsem dopis, vůbec jsem nepochopil, co se v něm píše, a tak jsem ho zanesl mámě.

„Vyhrál jsi v loterii Premium Bonds,“ řekla.

„Co to znamená?“

„Když ses narodil – vlastně pokaždé, když se narodilo některé z jejích vnoučat – koupila babička los Premium Bonds. A když vylosují tvoje číslo, můžeš vyhrát tisíc liber.“

„Já jsem vyhrál tisíc liber?“

„Ne.“ Podívala se znovu na list papíru. „Vyhrál jsi třináct liber jedenáct šilinků.“

Byl jsem smutný, že jsem nevyhrál tisíc liber (Věděl jsem přesně, co bych si za ně koupil. Koupil bych si místo, kde bych mohl být sám, něco jako je Batmanova jeskyně s tajným vchodem.), ale stejně jsem byl rád, že jsem se stal majitelem nepředstavitelně velkého jmění. Třináct liber a jedenáct šilinků. Mohl jsem si koupit malé lékořicové nebo míchané ovocné cucavé bonbóny, co byly čtyři za penny: každý stál čtvrtáček, i když čtvrtáčky už dávno nebyly. Třináct liber jedenáct šilinků, když každá libra má 240 penny a za penny byly čtyři bonbóny... to bylo víc sladkostí, než jsem si vůbec dokázal představit.

⁴ Analýza uvozujících sloves v CT je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **zelené zvýraznění** označuje přeložení slovesa say českým slovesem říci,
- **žluté zvýraznění** označuje přeložení slovesa say jiným komunikativním slovesem,
- **růžové zvýraznění** označuje přeložení slovesa say jinak než komunikativním slovesem,
- **šedé zvýraznění** přímé řeči označuje eliminaci uvozovací věty se slovesem say.

„Uložím ti je na tvůj účet v poštovní bance,“ **prohlásila** máma a zničila tak moje sny.

Takže jsem neměl o nic víc sladkostí, než když jsem se ráno probudil. I tak jsem ale byl bohatý. O třináct liber jedenáct šilinků bohatší. Ještě nikdy jsem nic nevyhrál.

Přiměl jsem mámu, aby mi ten kousek papíru s mým jménem znovu ukázala, než si ho strčila do kabelky.

To bylo v pondělí ráno. Odpoledne prastarý pan Wollery, který chodil v pondělí a v úterý odpoledne a pracoval na zahradě (paní Wolleryová, jeho stejně prastará žena, která nosila galoše, obrovské, poloprůhledné návleky na boty, chodila zase ve středu odpoledne a uklízela), ryl záhonky se zeleninou a našel tam láhev naplněnou pencemi, půlpencemi a třipencemi, dokonce i čtvrtáky. Žádná z mincí nebyla z pozdější doby než z roku 1937 a já jsem zbytek odpoledne strávil tím, že jsem je leštil worcesterskou omáčkou a octem, aby se leskly.

Moje máma pak postavila tu láhev se starými mincemi na krbovou římsu v jídelně. Říkala, že by za ně nějaký sběratel mohl zaplatit pár liber.

Toho večera jsem šel spát šťastný a vzrušený. Byl jsem bohatý. Byl objeven zakopaný poklad. Svět byl nádherné místo.

Nepamatuju se, jak ten sen začal. Tak to ale se sny bývá vždycky, ne? Věděl jsem, že jsem ve škole a měl jsem špatný den, schovával jsem se před dětmi, které mne byly a posmívaly se mi, ale ony mne stejně našly ukrytého hluboko v rododendronovém houští za školou, a já jsem věděl, že to musí být sen (ale v tom snu jsem to nevěděl, bylo to skutečné a opravdové), protože tam s nimi byl můj děda a jeho přátelé, staříci se šedivými obličejí, kteří pořád kašlali. Měli ostrá pera, taková, co když vás jimi někdo píchne, teče vám krev. Utíkal jsem před nimi, ale byli rychlejší než já, ti staříci a velcí kluci, a dopadli mne na chlapeckých záchodcích, kde jsem se schoval v jedné kabině. Povalili mne na zem a přinutili mě otevřít ústa.

Můj děda (ale nebyl to můj děda, ve skutečnosti to byla vosková figurína mého dědy, která mne chtěla prodat k *anatomickým* účelům) držel něco ostrého a lesklého a začal mi to kloubnatými prsty cpát do úst. Bylo to tvrdé, ostré a čímisi povědomé, a já jsem se dusil a kašlal jsem. V ústech jsem cítil kovovou chuť.

Všichni ti lidé na chlapeckých záchodcích se na mě dívali se zlomyslným, vítězoslavným výrazem v očích a já jsem se snažil nezadusit tou věcí, co jsem měl v ústech, pevně odhodlaný jim tu radost nedopřát.

Probudil jsem se a dusil se.

Nemohl jsem dýchat. Měl jsem něco v krku, něco tvrdého a ostrého, co mi zabráňovalo se nadechnout nebo křičet. Divoce jsem se rozkašlal, v očích jsem měl slzy a teklo mi z nosu.

Pak jsem si strčil prsty tak hluboko do krku, jak jsem dokázal, zoufalý, vyděšený a pevně odhodlaný. Špičkami prstů jsem nahmatl něco tvrdého. Dával jsem se, ale nakonec se mi podařilo dostat prostředníček za tu věc a vypáčit ji ven.

Zalupal jsem po dechu a pak jsem napůl vyzvracel na polštář chuchvalec slin a krve z toho, jak mi ta věc pořezala jícen, když jsem ji tahal ven.

Neďíval jsem se na ni. Pevně jsem ji svíral v ruce, slizkou mými slinami a hlenem. Nechtěl jsem se na ni podívat. Nechtěl jsem, aby existovala, ten můstek mezi mým snem a bdělým světem.

Běžel jsem chodbou do koupelny na opačném konci domu. Tam jsem si vypláchl ústa, přičemž jsem pil vodu přímo z kohoutku a vyplivoval ji do bílého umyvadla. Až když jsem to udělal a posadil se na okraj vany, jsem otevřel dlaň. Byl jsem hrozně vyděšený.

Ale to, co mi leželo na dlani – co jsem měl předtím v hrdle – nic děsivého nebylo. Byla to jen mince: stříbrný šilink.

Vrátil jsem se do pokoje. Oblékl jsem se a otřel jsem navlhčeným kapesníkem sliny a krev ze svého polštáře, jak nejlépe jsem to uměl. Věděl jsem toho o dospělých dost, aby mi bylo jasné, že když jim povím, co se mi stalo, neuvěří mi. Dospělí mi věřili jen zřídka, i když jsem říkal pravdu. Proč by mi teď měli věřit něco tak nepravděpodobného?

Moje sestra si hrála se svými kamarádkami vzadu na zahradě. Když mne uviděla, vztekla se ke mně rozběhla. **Řekla:** „Nenávidím tě. Povím to tátovi a mámě, až se vrátí domů.“

„Co?“

„Ty víš,“ **řekla.** „Já vím, že jsi to byl ty.“

„Co jsem byl já?“

„Házet jsi po mně mince. Po nás. Z křoví. To bylo ošklivé.“

„Ale já jsem to nebyl.“

„Bolelo to.“

Vrátila se ke svým kamarádkám a všechny se na mě mračily. Hrdlo mě pořád ještě bolelo a nemohl jsem polykat.

Vydal jsem se po cestičce dolů. Nešel jsem na žádné konkrétní místo – prostě jsem jenom nechtěl být tam.

Na dolním konci uličky stála pod kaštany Lettie Hempstocková. Vypadala, jako by tam čekala už sto let a klidně by ještě nějakou tu stovku počkala. Na sobě měla bílé šaty, ale sluneční světlo, které procházelo přes koruny kaštanů s mladými jarními výhonky, je barvilo do zelena.

Řekl jsem: „Ahoj.“

Ona **řekla:** „Měl jsi zlé sny, že?“

Vytáhl jsem z kapsy šilink a ukázal jí ho. „Tímhle jsem se dusil,“ oznámil jsem jí. „Když jsem se probudil. Ale nevím, jak se mi mohl dostat do úst. Kdyby mi ho tam někdo strčil, probudilo by mě to. Prostě jsem ho měl *uvnitř*, když jsem se probudil.“

„Ano,“ *přikývla*.

„Moje sestra říkala, že jsem po nich z houští házel mincemi, ale já jsem nic takového nedělal.“

„Ne,“ *přisvědčila*. „Ty ne.“

„Lettie?“ *zeptal jsem se*. „Co se to děje?“

„Ale,“ *řekla*, jako by to bylo něco úplně normálního. „Někdo se prostě snaží lidem dávat peníze, to je všechno. Ale dělá to hodně špatně a budí tím určité věci tady, které by měly zůstat spát. A to není dobré.“

„Má to něco společného s tím mužem, co umřel?“

„Něco to s ním společného má. Ano.“

„Dělá to on?“

Zavrtěla hlavou. Pak *řekla*: „Už jsi snídal?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Dobře,“ *řekla*. „Tak pojď.“

Šli jsme uličkou spolu. V její dolní části tehdy ještě bylo tu a tam roztroušeno několik domů a ona mi je ukazovala, jak jsme procházeli kolem. „V tomhle domě,“ *řekla* Lettie Hempstocková, „se jednomu chlápkovi zdálo, že ho prodali a proměnil se v peníze. Ted' začal vidět v zrcadle věci.“

„Jaké věci?“

„Sebe. Ale s prsty třícími z očních důlků. A z úst mu lezou věci. Jako krabí nohy.“

Představil jsem si lidi v zrcadle, kterým lezou z úst krabí nohy. „Proč jsem našel v krku šilink?“

„On chce, aby lidé měli peníze.“

„Ten hledač opálů? Co umřel v našem autě?“

„Ano. Svým způsobem. Ne přesně. On tohle všechno začal, jako když někdo zapálí doutnák ohňostroje. Jeho smrt zažehla sanytrový papír. Ta věc, co ted' vybuchuje, to už není on. Je to někdo jiný. Něco jiného.“

Špinavou rukou si zamnula pihovatý nos.

„Žena v tomhle domě se zbláznila,“ oznámila mi tónem, který vůbec nepřipouštěl, že bych o tom mohl pochybovat. „V matraci má peníze. Ted' vůbec nevylézá z postele ze strachu, aby jí je někdo nesebral.“

„Jak to víš?“

Pokrčila rameny. „Když tu budeš nějaký ten pátek, taky budeš ledacos vědět.“

Nakopl jsem kámen. „Ale ‚nějaký ten pátek‘ doopravdy znamená hodně dlouho?“

Přikývla.

„Kolik ti je ve skutečnosti?“ zeptal jsem se.

„Jedenáct.“

Chvilí jsem o tom přemýšlel. Pak jsem se zeptal: „Jak dlouho už ti je jedenáct?“

Usmála se na mě.

Šli jsme kolem Carawayovy farmy. Farmáři, které jednou budu znát jako rodiče Callie Andersonové, stáli na dvorku a křičeli na sebe. Když nás uviděli, nechali toho.

Když jsme o chvíli později došli za zatačku a oni nám zmizeli z dohledu, Lettie řekla: „Chudáci.“

„Proč jsou chudáci?“

„Protože mají problémy s penězi. A dnes k ránu měl on sen, ve kterém ona... dělala špatné věci. Aby si vydělala peníze. Tak jí prohledal kabelku a našel v ní tlustý svazek desetišilinkových bankovek. Ona řekla, že vůbec netuší, kde se jí tam vzaly, a on jí nevěřil. Už neví, čemu může věřit.“

„Všechny ty hádky a sny. Jsou o penězích, že?“

„Nejsem si jistá,“ odpověděla Lettie a vypadala v tu chvíli tak dospěle, až jsem se jí skoro bál.

„Ať už se děje cokoliv,“ prohlásila konečně, „bude třeba to nějak vyřešit.“ Uviděla výraz v mé tváři, ustaraný. Dokonce vystrašený. A řekla: „Po lívancích.“

Lettie smažila lívance na velké litinové pánvi, na kuchyňském sporáku. Byly tenké jako papír a pokaždé, když Lettie jeden usmažila, vymačkala na něj citron, plácla doprostřed lžící švestkových povidel a svinula ho jako doutník. Když jich měla dost, posadili jsme se ke kuchyňskému stolu a všechny jsme je spořádali.

V kuchyni byl krb, ve kterém pořád ještě doutnal popel od včerejška. Připadalo mi, že ta kuchyně je velice přátelské místo. Řekl jsem Lettii: „Já se bojím.“

Usmála se na mě. „Dohlédnu na to, aby se ti nic nestalo. Slibuji. Já se nebojím.“

Pořád jsem se bál, ale už ne tolik. „Je to všechno tak strašidelné.“

„Řekla jsem, že slibuji,“ odpověděla Lettie Hempstocková. „Nedovolím, aby ti někdo ublížil.“

„Ublížil?“ zopakoval vysoký, přeskakující hlas. „Kdo komu ubližuje? Jak ubližuje? Proč by měl někdo někomu ubližovat?“ To se do našeho rozhovoru vložila stará paní Hempstocková. Rukama si přidržovala zástěru, v níž nesla narcisy. Světlo, které se od nich odráželo, jí zlatilo tvář a celá kuchyně jako by se teď koupala v nažloutlé záři.

Lettie řekla: „Něco působí potíže. Dává to lidem peníze. V jejich snech i ve skutečném životě.“ Ukázala staré paní můj šilink. „Tady můj kamarád se dnes ráno probudil a dusil se tímhle šilinkem.“

Stará paní Hempstocková položila zástěru na kuchyňský stůl a rychle z ní přemístila narcisy na dřevo. Pak si od Lettie vzala šilink. Prohlédla si ho, očichala ho, promnula mezi prsty, zaposlouchala se do něj (nebo si ho alespoň přidržela u ucha) a pak se ho dotkla špičkou svého růžového jazyka.

„Je nový,“ **řekla** nakonec. „Je na něm vyražený rok 1912, ale včera ještě neexistoval.“

„Věděla jsem, že je na něm něco divného,“ **řekla** Lettie.

Podíval jsem se na starou paní Hempstockovou. „Jak to víte?“

„To je dobrá otázka, zlatíčko. Hlavně podle rozpadu elektronů. Abys viděl elektrony, musíš se na věc podívat skutečně zblízka. To jsou ti prťaví hezounci, co vypadají jako maličké úsměvy. Neutrony jsou ti šedí mračouni. A tyhle elektrony se na rok 1912 usmívají až moc, takže jsem prozkoumala boky písmen a hlavy starého krále, a všechno to bylo trochu moc zářivé a ostré. I tam, co to bylo ošoupané, to vypadalo, jako že to někdo už ošoupané udělal.“

„Musíte mít hodně dobrý zrak,“ řekl jsem jí. Vážně to na mě udělalo dojem. Vrátila mi minci.

„Už ne tak dobrý jako dřív, ale až budeš tak starý jako já, taky ti oči nebudou sloužit tak dobře jako kdysi.“ A tiše se zasmála, jako kdyby řekla něco velice směšného.

„Jak starý?“

Lettie se na mne podívala a já jsem se lekl, že jsem řekl něco, co jsem neměl. Dospělí někdy nemají rádi, když se jich někdo ptá na jejich věk, a někdy zase mají. Podle mé zkušenosti to staří lidé rádi mají. Jsou na svůj věk pyšní. Paní Wolleryové je sedmdesát sedm a panu Wollerymu osmdesát devět, a hrozně rádi nám říkají, jak staří jsou.

Stará paní Hempstocková šla k příborníku a vytáhla odtamtud několik barevných váz. „Dost starý,“ **odpověděla**. „Já pamatuji dobu, kdy vznikl měsíc.“

„Měsíc tady nebyl vždycky?“

„Bože chraň. Ani v nejmenším. Vzpomínám si na ten den, kdy měsíc přiletěl. Dávali jsme se na oblohu – tehdy byla celá špinavě hnědá a kouřově šedá, ne zelená a modrá...“ Napustila do váz vodu z kohoutku. Pak vzala černé kuchyňské nůžky a každému narcisu zkrátila o půl palce stonek.

Zeptal jsem se: „Jste si jistá, že to nedělá duch toho muže? Víte určitě, že nás nestraší?“

Obě se zasmály, dívka i stará žena, a já jsem si připadal hloupě. „Omlouvám se,“ **řekl jsem**.

„Duchové nedokážou nic vyrobit,“ **vysvětlila** mi Lettie. „Vlastně ani pořádně nedokážou něco přemístit.“

Stará paní Hempstocková jí řekla: „Zajdi pro svou mámu. Pere.“ A pak se obrátila ke mně. „Ty mi pomůžeš s těmi narcisy.“ Pomohl jsem jí dát květiny do váz a ona se mě pak zeptala, kam si myslím, že by je v kuchyni měla postavit. Rozmístili jsme je tam, co jsem řekl, a já se díky tomu cítil náramně důležitě.

Narcisy vypadaly jako kousky slunečního světla a ještě tu tmavou dřevěnou kuchyni rozveselily. Podlaha byla z červených a šedých dlaždic. Stěny byly natřené na bílo.

Stará žena mi dala kousek medového plástu z jejich vlastních úlů na otlučeném talířku a nalila mi na něj trochu smetany ze džbánu. Jedl jsem to lžící a vosk jsem žvýkal jako žvýkačku, takže mi med tekla přímo do krku, sladký a lepkavý, s příchutí lučního kvítí.

Zrovna jsem vyškrabával z talíře zbytky smetany a medu, když se do kuchyně vrátila Lettie se svou mámou. Paní Hempstocková pořád měla na nohou ty obrovské holínky a dusala v nich, jako by měla náramně naspěch. „Mami!“ řekla. „Dávat chlapci med! Vždyť mu zkazíš zuby!“

Stará paní Hempstocková jen pokrčila rameny. „Promluvila jsem si s hemžilkami v jeho ústech,“ řekla. „Přikázala jsem jim, aby nechaly jeho zuby na pokoji.“

„Nemůžeš bakterie takhle tyranizovat,“ řekla mladší paní Hempstocková. „Jim se to nelíbí.“

„Třesky plesky,“ odpověděla stará paní. „Když necháš hemžilky na pokoji, budou si dělat, co se jim zlíbí. Když jim ale ukážeš, kdo je tady pánem, budou se moci přetřhnout, aby se ti zavděčily. Ochutnej můj sýr.“ Otočila se ke mně. „Dostala jsem za něj medaili. Medaile. Za časů starého krále byli i takoví, kteří jeli týden, aby si koupili kolo mého sýra. Slyšela jsem, že i sám král ho měl rád ke chlebu a jeho kluci, Říša, Geoffrey, a dokonce i ten malý Jeník přísahali, že to je nejlepší sýr, jaký kdy ochutnali –“

„Babi,“ zaprotestovala Lettie a stará paní zmlkla uprostřed věty.

Lettiina máma řekla: „Budeš potřebovat lískový proutek. A,“ dodala trochu pochybovačně, „předpokládám, že bys chlapce mohla vzít s sebou. Je to jeho mince a všechno proběhne snáz, když bude s tebou. Něco udělala.“

„Ona?“ otázala se Lettie.

Zvedla svůj nůž se střenkou z rohoviny a čepelí zavřenou. „Chutná to jako ona,“ odpověděla Lettiina máma. „Ale můžu se mýlit.“

„Neber s sebou chlapce,“ řekla stará paní Hempstocková. „Tím si jenom koleduješ o potíže, dej na mě.“

Zatvářil jsem se zklamaně.

„Bude v pořádku,“ odpověděla Lettie. „Postarám se o něho. On a já. Bude to dobrodružství. A bude mi dělat společnost. Prosím, babi?“

Podíval jsem se na starou paní Hempstockovou s nadějí a očekáváním.

„Jestli se něco pokazí, neříkej, že jsem tě nevarovala,“ **řekla** stará paní Hempstocková.

„Děkuji, babičko. Nepokazí. A budu si dávat pozor.“

Stará paní Hempstocková si odfrkla. „Hlavně neudělej nějakou hloupost. Přistupuj k tomu obezřetně. Spoutej to, uzavři všechny konce a pošli to zase spát.“

„Já vím,“ **řekla** Lettie. „To všechno vím. Čestně. Budeme v pořádku.“

Tak to tenkrát řekla. Ale nebyli jsme.

(Gaiman 2013, s. 32–42)

2.3.2 4. kapitola

Lettie mne zavedla k lískovému houští u staré cesty (z větví visely čerstvé jehnědy) a ulomila jednu tenkou větvičku. Pak z ní sloupala nožem kůru, jako by to dělala už tisíckrát, a podélně ji nařízla, takže připomínala písmeno Y. Nůž zase schovala (kam, to jsem neviděl) a uchopila větvičku za rozpůlený konec.

„Neproutkáří,“ vysvětlila mi. „Používám ji jen jako průvodce. Teď se budeme dívat po modré... modré lahvi. Myslím, že tou začneme. Nebo to bude něco modrofialového. A lesklého.“

Rozhlédl jsem se kolem. „Nic takového nevidím.“

„Někde to tady je,“ ujistila mne.

Díval jsem se všude, ale viděl jsem jenom trávu, červenohnědé kuře, které zobalo na kraji cesty, nějaké rezavé zemědělské stroje, dřevěný trnožový stůl vedle cesty a šest prázdných kovových konví na mléko, které stály na něm. Viděl jsem dům Hempstockových z červených cihel, přikrčený a uvolněný jako odpočívající zvíře. Viděl jsem jarní kvítí: všudypřítomné bílé a žluté sedmikrásky, zlatožluté pryskyřníky a pampelišky a jeden zapomenutý modrý zvonek, který se krčil ve stínu pod stolem s konvemi, pořád ještě lesklý ranní rosou...

„Tohle?“ zeptal jsem se.

„Máš dobré oči,“ pochválila mě.

Společně jsme zamířili ke zvonku. Když jsme k němu došli, Lettie zavřela oči. Pohybovala tělem hned na jednu stranu, hned na druhou, proutek natažený před sebe, jako kdyby byla osičkou v hodinách nebo kompasu a její proutek ručičky nebo střelka směřující k půlnoci nebo na východ. „Černá,“ řekla náhle, jako kdyby popisovala něco ze svého snu. „A měkká.“

Zamířili jsme pryč od zvonku, uličkou, kterou, jak jsem si představoval, kdysi určitě postavili Římané. Byli jsme asi sto yardů od dolního konce uličky, skoro na místě, kde stál mini, když to uviděla: cár černé látky zachycený na ostnatém drátě plotu.

Lettie došla k němu. Znovu natáhla ruce s vrbovým proutkem a znovu se začala pomalu otáčet. „Červená,“ řekla. „Ostře červená. Tudy.“

Vyrazili jsme směrem, kterým ukázala. Přes louku ke skupince stromů. „Tam,“ řekl jsem fascinovaně. Na polštářku ze zeleného mechu ležela mrtvolka velice malého zvířátka – řekl bych, že hraboše. Neměl hlavu a jasně rudá krev mu potřísnila kožíšek i mech pod ním. Byla to skutečně ostře červená.

„Od teďka se mě drž za ruku,“ řekla Lettie. „Nepouštěj se.“

Natáhl jsem pravou ruku a uchopil jsem ji za levou těsně pod loktem. Znova zahýbala lískovým proutkem. „Tudy,“ řekla.

„Co hledáme teď?“ zeptal jsem se.

„Už jsme velice blízko,“ řekla. „Další věc, kterou hledáme, je bouře.“

Začali jsme se prodírat mezi stromy, nejprve náletovým porostem a pak lesem, kde rostly kmeny těsně u sebe a jejich koruny vytvářely nad našimi hlavami hustý příkrov. Našli jsme mýtinu a vydali jsme se přes ni světem, který byl celý zelený.

Zleva se ozvalo zadunění vzdáleného hromu.

„Bouře,“ řekla Lettie. Znovu se začala otáčet dokola a já se otáčel s ní a držel jsem se jí za ruku. Cítil jsem, nebo jsem si alespoň představoval, že cítím, dunění, které se na mne přenášelo z její ruky, jako bych se dotýkal nějakého silného stroje.

Stanovila nový směr. Společně jsme překročili malý potůček. Pak se najednou zastavila a klopýtla, ale neupadla.

„Už jsme tam?“ zeptal jsem se.

„Ještě ne,“ odpověděla. „Ne. Teď to ví, že přicházíme. Cítí nás to. A nechce to, abychom se k tomu dostali.“

Lískový proutek se prohýbal a chvěl se jako magnet odpuzovaný stejným pólem. Lettie se ušklíbala.

Poryv větru nám vrhl do tváře listí a hlínu. Slyšeli jsme, jak v dálce něco duní jako vlak. Bylo stále hůř vidět a ty kousky oblohy, které jsme zahlédli přes koruny stromů, byly temné, jako by nám nad hlavami táhly těžké bouřkové mraky, nebo jako kdyby den přešel z rána přímo do večerního šera.

Vtom Lettie vykřikla: „K zemi!“ a plácla sebou do mechu, přičemž mne stáhla s sebou. Zůstala ležet natažená a já ležel vedle ní a cítil jsem se trochu hloupě. Země byla vlhká.

„Jak dlouho budeme –“

„Psst!“ Znělo to skoro vztekle. Zmlkl jsem.

Něco se k nám blížilo lesem, nad našimi hlavami. Vzhlédl jsem a uviděl něco hnědého a chlupatého, ale plochého, jako velký hadr, který sebou ve vzduchu plácá a ohýbá se na okrajích. Vepředu to mělo zespodu tlamu naplněnou tucty tenkých ostrých zoubků.

Pleskavě to proplulo nad námi a v příštím okamžiku to bylo pryč.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se a srdce mi bušilo v hrudi takovou silou, že jsem nevěděl, jestli vůbec dokážu vstát.

„Rejnovlk,“ řekla Lettie. „Už jsme zašli trochu dál, než jsem předpokládala.“ Vstala ze země a zadívala se směrem, kterým ten chlupatý tvor odletěl. Pak zvedla lískový proutek a začala se pomalu otáčet.

„Nemůžu nic zachytit.“ Pohodila hlavou, aby si odstranila vlasy z očí, aniž by při tom musela pustit lískový proutek. „Bud' to se to skrývá, nebo jsme příliš blízko.“ Kousla se do rtu. Pak řekla: „Ten šilink. Ten, co jsi měl v krku. Vytáhni ho.“

Levou rukou jsem ho vylovil z kapsy a podal jsem jí ho.

„Ne,“ řekla. „Já se ho nesmím dotknout, teď ne. Polož ho na rozsochu proutku.“

Neptal jsem se proč. Prostě jsem ten stříbrný šilink položil na místo, kde se proutek rozdvíjoval. Lettie natáhla ruce a začala se velice pomalu otáčet, přičemž koncem proutku ukazovala přímo před sebe. Pohyboval jsem se s ní, ale vůbec nic jsem necítil. Žádný pulzující stroj. Otočili jsme se asi tak o půl otočky, když řekla: „Koukni se!“

Podíval jsem se směrem, kterým stála, ale neviděl jsem nic než stromy a stíny v lese.

„Ne, sem se dívej.“ Ukázala hlavou.

Z konce jejího proutku se začalo lehce kouřit. Otočila se kousek doleva, kousek doprava, ještě kousek doprava a konec proutku začal oranžově žhnout.

„Tohle jsem ještě neviděla,“ prohlásila Lettie. „Jasně, ta mince funguje jako zesilovač, ale je to tak –“

Ozvalo se tiché *vhuššš!* a konec proutku vzplál plamenem. Lettie ho zabodla do vlhkého mechu. Pak řekla: „Vezmi si tu minci zpátky,“ a já jsem to udělal. Bral jsem ji opatrně, pro případ, že by byla horká, ale byla ledově studená. Lettie nechala lískový proutek v mechu, z jeho zuhelnatělého konce se pořád ještě kouřilo.

Pak zase vyrazila a já jsem šel s ní. Teď jsme se drželi za ruce, svou levou svírala mou pravou. Vzduch byl divně cítit, jako po ohňostroji, a s každým dalším krokem, kterým jsme pronikali hlouběji do lesa, byla větší tma.

„Řekla jsem, že se ti nic nestane, že?“ řekla Lettie.

„Ano.“

„Slíbila jsem ti, že nedopustím, aby ti něco ublížilo.“

„Ano.“

„Pořád se mě drž za ruku. Ať se děje cokoliv, nesmíš se mě pustit.“

Její ruka byla teplá, ale ne zpocená. To bylo uklidňující.

„Drž se mě za ruku,“ opakovala. „A nedělej nic, co ti neřeknu. Rozumíš mi?“

„Moc bezpečně se necítím,“ odpověděl jsem.

Nepřela se se mnou. Místo toho řekla: „Zašli jsme dále, než jsem si myslela. Dále, než jsem předpokládala. Vlastně si ani nejsem jistá, jací tvorové tady na okraji žijí.“

Stromy náhle skončily a my jsme vyšli na volné prostranství.

„Jsme daleko od vaší farmy?“ zeptal jsem se.

„Ne. Pořád jsme na hranicích farmy. Hempstockovic farma se táhne hodně daleko. Spoustu jsme si jí přinesli s sebou ze staré země, když jsme se sem přestěhovali. Farma šla s námi a s ní i další věci. Babička jim říká blechy.“

Nevěděl jsem, kde jsme, ale nedokázal jsem uvěřit, že jsme pořád na pozemcích Hempstockovic farmy, o nic víc, než že jsme ve světě, ve kterém jsem vyrůstal. Nebe tady

bylo kalně oranžové jako nějaké varovné světlo a rostliny, ostatné a připomínající obří naježené aloe, byly temně stříbrozelené a vypadaly, jako by je někdo vytepal z dělového bronzu.

Mince, kterou jsem pořád ještě svíral v ruce a která se pomalu zahřála na teplotu mého těla, začala zase chladnout, až byla studená jako kostka ledu. Pravou rukou jsem se držel Lettie Hempstockové jako klíště.

Najednou řekla: „Jsme tady.“

Nejprve jsem si myslel, že se dívám na nějakou budovu; že je to nějaký stan, vysoký jako vesnický kostel, vyrobený z šedé a růžové celtoviny, která pleskala v poryvech větru na oranžovém nebi, nahnutá plátěná konstrukce vybledlá počasím a potřhaná časem.

A pak se to otočilo a já jsem uviděl, že to má obličej, a zaslechl jsem, jak něco zakňouralo jako nakopnutý pes. Pak jsem si uvědomil, že to kňučím já.

Ta tvář byla ztrhaná a její oči byly hluboké díry v látce. Za ní nebylo nic, byla to jen šedá plátěná maska, větší, než bych si dokázal představit, potřhaná a otřepená, třepotající se v poryvech bouřlivého větru.

Něco se přesunulo a ta plátěná věc pohlédla dolů na nás.

Lettie Hempstocková řekla: „Pověz mi svoje jméno.“

Nastalo ticho. Prázdné oči hleděly dolů na nás. Pak zazněl hlas stejně beztvary jako vítr: „Jsem paní tohoto místa. Jsem tady už tak dlouho. Ještě před tím, než mrňaví lidé začali obětovat jeden druhého na kamenech. A moje jméno patří jen mně, dítě. Ne tobě. A teď mě nech na pokoji, nebo vás všechny odvanu.“ Pokynulo to rukou podobnou potřhané hlavní plachtě a já jsem cítil, jak se třesu.

Pak mi Lettie Hempstocková mlčky stiskla ruku a rázem jsem se cítil odvážnější. Řekla: „Žádám tě, abys mi řekla svoje jméno, a myslím to vážně. Planého chvástání jsem už slyšela dost. Takže mi řekni, jak se jmenuješ; potřebí se tě na to ptát nebudu.“ Zněla teď mnohem víc jako vesnická holka než předtím. Možná to bylo tím hněvem v jejím hlase: když se rozzlobila, mluvila jinak.

„Ne,“ zašeptala ta šedá věc prostě. „Malá holko, malá holko... kdopak je tvůj kamarád?“

„Nic neříkej,“ zašeptala mi Lettie. Přikývl jsem, rty pevně stisknuté.

„Už mě to začíná unavovat,“ prohlásila plachtovitá věc a nedůtklivě zamávala svými hadrovitými rukama. „Něco za mnou přišlo a prosilo to o lásku a pomoc. Povědělo mi to, jak mohu všechny takové jako ono učinit šťastnými. Že jsou to prostinci tvorové a chtějí jenom peníze, akorát peníze a nic jiného. Ty malé symboly práce. Kdyby mě to o to požádalo, dala bych jim moudrost nebo mír, dokonalý mír...“

„Ani jedno, ani druhé,“ prohlásila Lettie Hempstocková. „Nemůžeš jim dát nic z toho, co chtějí. Nech je na pokoji.“

Zadul vítr a ta obří postava v něm zapleskala jako lodní plachta, a když to přestalo, postava změnila polohu. Teď to vypadalo, jako by si dřepla a zkoumala nás, jako obří plátěný vědec prohlízející si dvě bílé myšky.

Dvě velice vystrašené bílé myšky, držící se za ruce.

Lettiina ruka se teď potila. Stiskla tu mou, ale jestli proto, aby uklidnila mne, nebo sama sebe, jsem netušil. Oplatil jsem jí stisk.

Plátěný obličej, místo, kde by měl být obličej, se zavlnil. Myslím, že se usmál. Možná to byl úsměv. Měl jsem pocit, jako kdyby mne zkoumal, rozebíral mne. Jako kdyby o mně věděl všechno – i věci, které jsem o sobě nevěděl ani já.

Dívka, která mne držela za ruku, řekla: „Jestli mi nepovíš svoje jméno, spoutám tě jako bezejmennou věc. Tak či tak budeš spoutaná, svázaná a uzavřená jako mušle nebo ořech.“

Čekala, ale ta věc nic neřekla, a tak Lettie Hempstocková začala pronášet slova v jazyce, který jsem neznal. Občas spíš mluvila a občas spíš jako by zpívala v jazyce, který se nepodobal ničemu, co jsem kdy slyšel nebo s čím jsem se setkal. Ale tu melodii jsem znal. Byla to dětská písnička, melodie, na kterou jsme prozpěvovali: ‚Děti jdou si pohrát ven.‘ Byla to takhle melodie, ale její slova byla mnohem starší. Tím jsem si byl jistý.

A jak zpívala, pod oranžovou oblohou se začaly dít věci. Země ožila a hemžila se červy, dlouhými šedými červy, kteří vylézali z hlíny pod našima nohama.

Něco proti nám vyletělo ze středu té pleskající plachty. Bylo to trochu větší než fotbalový míč. Ve škole, při sportovních hrách, jsem většinou minul, co jsem měl chytit, nebo jsem zareagoval příliš pozdě a dostal jsem ránu do obličeje nebo do břicha. Ale tohle letělo přímo na mě a Lettii Hempstockovou, a já jsem nepřemýšlel, prostě jsem *jednal*.

Natáhl jsem obě ruce před sebe a chytil jsem tu věc, pleskající, svíjející se změt' pavučin a tlejících hadrů. A ve chvíli, kdy jsem to chytil do rukou, jsem ucítil, že mě něco zranilo: bodavou bolest v chodidle, která okamžitě zase zmizela, jako kdybych šlápl na špendlík.

Lettie mi tu věc, kterou jsem chytil, vyrazila z rukou, a ona spadla na zem, kde se zhroutila sama do sebe. Lettie popadla mou pravou ruku a držela ji ještě pevněji než předtím. A po celou tu dobu nepřestávala zpívat.

Později se mi o té její písni zdálo, o tajemných slovech na prostínce melodii dětské písničky, a ve snu jsem rozuměl, co říkají. V tom snu jsem hovořil tímtež jazykem, prvním jazykem, a měl jsem vládu nad povahou všeho, co je skutečné. V mém snu to byl jazyk toho, co je, a o čemkoliv se v něm promluví, to se stalo realitou, protože nic, co v něm bylo vysloveno, nemohlo být lží. Byly to základní stavební kameny všeho. Ve svém snu jsem ten jazyk používal, abych uzdravoval nemocné a k létání; jednou se mi zdálo, že

mám na břehu moře penzion a každému, kdo tam přijde, řeknu v tom jazyce: „Uzdrav se,“ a on se uzdraví a už nebude neúplný, protože jsem promluvil jazykem tvoření.

A protože Lettie hovořila jazykem tvoření, i když jsem nerozuměl, co říká, věděl jsem, co bylo řečeno. Ta věc na mýtině byla k tomu místu připoutána navždy, uvězněná, a už nesměla působit svým vlivem na nic mimo své království.

Lettie Hempstocková dokončila svou píseň.

V duchu jsem si představoval, že slyším, jak ten tvor křičí, protestuje, zuří, ale pod oranžovým nebem zavládl naprostý klid. Ticho rušilo jenom pleskání plátna a vrzání větviček stromů.

Vítr ustal.

Na černou zem se snesly tisíce útržků šedého plátna jako něco mrtvého nebo jako zapomenuté prádlo. Nic se nehýbalo.

Lettie **řekla**: „To by ji mělo udržet.“ Stiskla mi ruku. Připadalo mi, že se snaží, aby to znělo vesele, ale neznělo. Znělo to ponuře. „Pojďme domů.“

Šli jsme, ruku v ruce, lesem namodralých jehličnanů, přešli jsme červeně a žlutě natřený most přes okrasný rybníček, kráčeli jsme kolem pole, na kterém rostla mladá kukuřice jako zelená tráva nasetá do řad, šplhali jsme ruku v ruce po dřevěných schůdcích, až jsme došli k dalšímu poli osetému čímisi, co vypadalo jako nízké orobince nebo chlupatí hadi, černí a bílí, hnědí a oranžoví, šedí a pruhovaní, a všichni se pomalu kývali a vrtěli na sluníčku.

„Co je to?“ zeptal jsem se.

„Utrhni si jeden, jestli chceš, a uvidíš,“ **odpověděla** Lettie.

Podíval jsem se dolů: chlupatý výhonek u mých nohou byl úplně černý. Sehnul jsem se, chytil jsem ho levou rukou pevně těsně u země a zatáhl jsem.

Něco vyjelo z hlíny a zuřivě se mi to zkroutilo v ruce. Bylo to, jako by se mi do ní zapíchly tucty drobných jehliček. Setřepal jsem z toho hlínu a omluvil jsem se mu, a ono na mě hledělo spíš překvapeně a zmateně než vztekle. Pak mi přeskočilo z ruky na košili a já jsem je k sobě přitiskl: černé kotě, drobné, se špičatou, zvědavou tvářičkou, bílým flíčkem na jednom uchu a zářivě modrozelenýma očima.

„Na farmě získáváme kočky normálním způsobem,“ **podotkla** Lettie.

„Co je to?“

„Velký Oliver. Na naší farmě se objevil někdy v pohanských dobách. Všechny naše kočky pocházejí z něj.“

Podíval jsem se na kotě, které mi viselo drápky na košili.

„Můžu si to vzít domů?“ zeptal jsem se.

„Není to to. Je to ono. A vzít si odsud domů cokoliv není dobrý nápad,“ **řekla** Lettie.

Postavil jsem kotě na zem na okraj pole. Rozběhlo se za motýlem, který se vznášel těsně mimo jeho dosah, a ani jedenkrát se po mně neohlédlo.

„Moje kotě přejelo auto,“ řekl jsem Lettii. „Bylo ještě malé. Pověděl mi o tom ten muž, co zemřel, i když on neřídil. Říkal, že ho neviděli.“

„To je mi líto,“ řekla Lettie. Pak jsme šli pod rozkvetlými jabloněmi a svět voněl po medu. „To je ta potíž se živými tvory. Moc dlouho nevydrží. Jeden den je to kotě, další dospělá kočka. A pak jenom vzpomínka. A vzpomínky blednou a splývají dohromady...“

Otevřela pětibřevnovou bránu a prošli jsme jí. Pustila mou ruku. Byli jsme na dolním konci uličky a u cesty byla dřevěná lavice s otlučenými konvemi na mléko. Svět byl zase cítit normálně.

„Už jsme doopravdy zpátky?“ ujistil jsem se.

„Ano,“ řekla Lettie Hempstocková. „A ona už žádné další problémy působit nebude.“ Odměřila se. „Byla velká, že? A zlá? Takovou jsem ještě neviděla. Kdybych věděla, že bude tak stará, tak velká a tak zlá, nevzala bych tě s sebou.“

Byl jsem rád, že mě s sebou vzala.

Pak řekla: „Kéž by ses mě nepustil. Ale stejně jsi v pořádku, ne? Nic se ti nestalo. K žádné škodě nedošlo.“

„Jsem v pořádku,“ odpověděl jsem. „Neboj se. Jsem statečný vojáček.“ Tak mi to vždycky říkával děda. Pak jsem zopakoval, co řekla ona: „K žádné škodě nedošlo.“

Usmála se na mě, zářivě a s úlevou, a já jsem jen doufal, že to, co jsem řekl, je pravda.

(Gaiman 2013, s. 43–52)

2.3.3 *Výsledky analýzy překladu Petra Cahy*

- 1) Přeloženo slovesem říct: 45
- 2) Přeloženo jiným komunikativním slovesem: 28
 - odpovědět – 11
 - otázat se - 1
 - podotknout – 1
 - pochválit – 1
 - prohlásit – 5
 - ujistit se – 1
 - vysvětlit – 1
 - zaprotestovat – 1
 - zaznít – 1
 - zeptat se – 3
 - zopakovat – 2
- 3) Přeloženo jinak než komunikativním slovesem: 1
 - přikývnout – 1
- 4) Eliminace uvozovací věty: 1

2.4 Překlad Viktora Janíše

2.4.1 3. kapitola

To bílé mini jsem už pak nikdy neviděl. Za dva dny, tedy v pondělí, převzal otec černého rovera s popraskanými koženými sedadly. Bylo to větší auto než mini, ale ne tak pohodlné. Kožené čalounění bylo prostoupené pachem starých doutníků a při dlouhé jízdě na zadním sedadle se nám v roveru vždycky dělalo špatně od žaludku.

Černý rover nebyla toho pondělního rána jediná novinka. Taky jsem dostal dopis.

Bylo mi sedm let a žádné dopisy mi nikdy nechodily. O narozeninách mi přišel pohled od prarodičů a od Ellen Hendersonové, matčiny kamarádky, kterou jsem neznal. O narozeninách mi Ellen Hendersonová, která žila v karavanu, posílala látkový kapesník. Dopisy jsem nedostával. I tak jsem každý den kontroloval poštu, jestli tam není něco pro mě.

A toho rána tam něco bylo. Otevřel jsem dopis, ale nepochopil jsem, co to mám před sebou, a tak jsem to vzal matce.

„Vyhrál jsi ve státní loterii,“ vysvětlila⁵ mi.

„Co to znamená?“

„Když ses narodil, babička ti koupila státní los. Dělala to vždycky, když se jí narodilo vnouče. No a když vyberou tvoje číslo, můžeš vyhrát tisíce liber.“

„Vyhrál jsem tisíce liber?“

„Ne.“ Zadívala se na ten papírek. „Vyhráls pětadvacet liber.“

Bylo mi líto, že jsem nevyhrál tisíce liber (už jsem věděl, co bych si za ně koupil. Byl bych si koupil místo, kde bych mohl být sám, něco jako Batmanovu jeskyni, se skrytým vchodem), ale byl jsem nadšený, že jsem přišel k majlantu, který jsem si předtím ani nedokázal představit. Pětadvacet liber. Za penci jsem si mohl koupit čtyři malé anýzové nebo ananasovo–malinové bonbóny: každý stál čtvrtpenci, i když ty už se nerazily. Pětadvacet liber, přičemž každá libra se skládala z 240 pencí a za každou penci si člověk mohl koupit čtyři bonbóny, takže to bylo dohromady... víc bonbónů, než jsem si dokázal představit.

⁵ Analýza uvozujících sloves v CT je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **zelené zvýraznění** označuje přeložení slovesa say českým slovesem říci,
- **žluté zvýraznění** označuje přeložení slovesa say jiným komunikativním slovesem,
- **růžové zvýraznění** označuje přeložení slovesa say jinak než komunikativním slovesem,
- **šedé zvýraznění** přímé řeči označuje eliminaci uvozovací věty se slovesem say.

„Dám ti to na účet u poštovní spořitelny,“ **pohřbila** matka mé sny. Neměl jsem víc bonbónů, než jsem měl toho rána. I tak jsem byl bohatý. O třináct liber a jedenáct šilinků bohatší, než jsem byl ještě před pár okamžiky. V životě jsem předtím nic nevyhrál.

Ještě než si ten papírek s mým jménem dala do kabelky, vyškemral jsem si, aby mi ho znovu ukázala.

To bylo v pondělí ráno. Odpoledne staříček pan Wollery, který se nám v pondělí a ve čtvrtek odpoledne chodil starat o zahradu (paní Wolleryová, jeho stejně staříčká manželka, která nosila ohromné poloprůsvitné galoše, k nám zase chodila ve středu odpoledne uklízet), na zeleninovém záhonku vykopal láhev plnou pencí a půlpencí a třípencí, a dokonce i starých čtvrtpencí. Podle ražby žádná z těch mincí neměla mladší vrození než 1937 a já je celé odpoledne cídil worcesterem s octem, aby se leskly.

Matka si láhev se starými mincemi postavila na krbovou římsu v jídelně a nechala se slyšet, že by za ně sběratel mincí mohl zaplatit několik liber.

Toho večera jsem šel spát šťastný a nadšený. Byl jsem bohatý. Objevíli jsme zakopaný poklad. Svět byl dobrý.

Nepamatuju se, jak ty sny začaly. Ale tak už to se sny chodí, ne? Víím, že jsem byl ve škole, byl to den na draka, schovával jsem se před kluky, kteří mě tloukli a nadávali mi, ale oni mě nakonec stejně našli, hluboko v rododendronovém houští za školou, a já věděl, že je to určitě sen (ale ve snu jsem to nevěděl; bylo to skutečné a bylo to pravdivé), protože s nimi byl můj děda a jeho přátelé, staříci se šedivou kůží a suchým kašlem. V rukách drželi ostré tužky, takové, kterými se dá píchnout do krve. Utíkal jsem před nimi, ale ti starci a velcí kluci byli rychlejší než já a dohonili mě na klučíchách záchodech, kde jsem se schoval v kabině. Znehybnili mě na podlaze a donutili mě, abych doširoka otevřel pusu.

Děda (jenže to nebyl můj děda; ve skutečnosti to byla vosková figurína dědy, která mě chtěla prodat *prosektorovi*) vytáhl něco ostrého a třpytivého a tlustými prsty mi to nacpal do úst. Bylo tvrdé a ostré a povědomé a já se kvůli tomu začal dusit, obracel se mi žaludek. V puse jsem cítil kovovou pachut'.

Všichni ti lidé na klučíchách záchodcích se na mě dívali zlíma, triumfálníma očima a já se snažil nezadusit tou věcí v krku, nechtěl jsem jim dopřát tohle zadostiučinění.

Vzbudil jsem se a dusil se.

Nemohl jsem dýchat. Měl jsem něco tvrdého a ostrého v krku, co mi bránilo nadechnout se či vykřiknout. Hned po probuzení jsem se rozkašlal, slzy mi vyhrkly na tváře, z nosu mi teklo.

Zoufalý a vyděšený jsem si odhodlaně strčil prsty do pusy tak hluboko, jak to jen šlo. Špičkou ukazováčku jsem nahmatal okraj čehosi tvrdého, prostředníčkem jsem zachytil druhý okraj, i když jsem se při tom dusil, sevřel jsem ten předmět a vytáhl si ho z krku.

Zalpal jsem po dechu a pak jsem se napůl pozvracel na peřiny, vystříkly ze mě sliny smísené s krví, jak jsem se tou věcí poškrábal, když jsem ji z krku tahal.

Nepodíval jsem se na ni. Pevně jsem ji svíral v ruce, slizkou od slin a hlenu. Nechtěl jsem se na ni dívat. Nechtěl jsem, aby tenhle most mezi mým snem a světem bdících vůbec existoval.

Doběhl jsem po chodbě do koupelny na protějším konci domu. Propláchl jsem si ústa, napil se rovnou z kohoutku se studenou vodou a pak plival narudlou vodu do bílého umyvadla. Teprve potom jsem si sedl na okraj bílé vany a otevřel dlaň. Byl jsem vyděšený.

Ale to, co jsem měl v ruce – co jsem předtím měl v krku –, nebylo děsivé. Byla to mince: stříbrný šilink.

Vrátil jsem se do pokoje. Oblékl jsem se a navlhčenou žínkou setřel zvratky z peřiny, jak jen to šlo. Doufal jsem, že ty peřiny uschnou dřív, než budu v té posteli muset v noci usínat. Pak jsem sešel dolů.

Chtěl jsem někomu říct o tom šilinku, ale nevěděl jsem, komu se svěřit. O dospělých jsem toho věděl dost na to, aby mi bylo jasné, že když jim skutečně řeknu, co se stalo, neuvěří mi. Dospělí mi stejně málokdy věřili, když jsem jim říkal pravdu. Proč by mi měli věřit ohledně něčeho tak nepravděpodobného?

Sestra si hrála v zahradě za domem s nějakými kamarádkami. Když mě zahlédla, vztekla za mnou přiběhla. „Nenávidím tě,“ **osopila se** na mě. „Až přijde máma s tátou domů, tak to povím.“

„Co?“

„Však víš,“ **řekla**. „Vím, žeš to byl ty.“

„Co jsem podle tebe dělal?“

„Házels na mě mince. Na nás na všechny. Z keřů. To bylo prostě hnusný.“

„Ale já to nebyl.“

„Bolelo to.“

Vrátila se ke kamarádkám a všechny mě propichovaly pohledem. V rozedřeném hrdle mě páliło.

Sešel jsem po příjezdové cestě. Nevěděl jsem, kam vlastně jdu – jen už jsem tam nechtěl být.

Lettie Hempstocková stála na konci příjezdové cesty pod kaštany. Vypadala, jako by tam už čekala sto let a mohla čekat dalších sto. Na sobě měla bílé šaty, ale světlo procházející mladými jarními listy kaštanu na ně sázelo zelené skvrny.

„Ahoj,“ **pozdravil jsem** ji.

„Zdály se ti zlé sny, že?“

Vytáhl jsem šilink z kapsy a ukázal jí ho. „Dusil jsem se jím,“ vysvětlil jsem jí. „Když jsem se vzbudil. Ale nevím, jak se mi dostal do pusy. Kdyby mi ho tam někdo strčil, tak bych se přece vzbudil. Ale ono to prostě bylo uvnitř, když jsem se vzbudil.“

„Ano.“

„Moje sestra tvrdí, že jsem na ně házel z křoví mince, ale já to nebyl.“

„Ne,“ souhlasila. „Nebyl.“

„Lettie? Co se děje?“

„Ále,“ řekla, jako by to bylo očividné. „Někdo se jen snaží lidem dávat peníze, nic víc. Ale dělá to hodně špatně a probouzí tím tady něco, co by mělo spát. A to není dobře.“

„Má to něco společného s tím pánem, co umřel?“

„S tím to má něco společného. Jo.“

„Dělá to on?“

Zavrtěla hlavou a pak se zeptala: „Už jsi snídal?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Tak pojď,“ vybídla mě.

Šli jsme spolu po cestě. Tenkrát tam u ní tu a tam stálo pár domů a ona na ně ukazovala, jak jsme je míjeli. „V tomhle domě,“ řekla Lettie Hempstocková, „se jednomu pánovi zdálo, že ho prodali a měli z něj peníze. Teď začal vídat v zrcadlech věci.“

„Jaké věci?“

„Sebe. Ale z očních důlků mu čouhaly prsty. A z pusy mu něco lezlo. Třeba krabí klepeta.“

Premýšlel jsem o lidech, jimž v zrcadle lezou z pusy krabí nohy. „Proč jsem našel v krku šilink?“

„Chtěl, aby lidé měli peníze.“

„Hledač opálů? Ten, co umřel v autě?“

„Jo. Tak nějak. Ne úplně přesně. On tohle všechno začal, jako když někdo zažehne zápalnici rachejtle. Jeho smrt to vyburcovala. To, co teď vybuchuje, to není on. To je někdo jiný. Něco jiného.“

Umouněnou rukou si promnula pihovatý nosík.

„V tomhle domě jedna paní zešílela,“ řekla mi a mě by ani nenapadlo o jejích slovech pochybovat. „Má peníze v matraci. Teď ani nevstane z postele, aby jí je někdo nesebral.“

„Jak to víš?“

Pokrčila rameny. „Když jsi na světě dýl, tak se leccos dozvíš.“

Kopl jsem do kamene. „A tím ,dýl‘ myslíš ,fakt dlouho‘?“

Přikývla. „Kolik ti vlastně je?“ zeptal jsem se.

„Jedenáct.“

Chvilí jsem přemýšlel. Pak jsem se zeptal: „Jak dlouho ti už je jedenáct?“

Usmála se na mě.

Prošli jsme kolem statku Carawayových. Tihle sedláci, které jednou poznám jako rodiče Callie Andersové, stáli na dvoře a křičeli na sebe. Přestali, když nás zahlédli.

Jen co jsme zašli za zatáčku a ztratili se z dohledu, Lettie **řekla**: „Chudáci jedni.“

„Proč jsou to chudáci?“

„Protože mají finanční trable. A dneska ráno se jemu zdálo, že ona... že dělá špatné věci. Aby si vydělala. Takže jí prohrabal kabelku a našel spoustu složených desetišilinkových bankovek. Ona tvrdí, že netuší, kde se tam vzaly, a on jí nevěří. On neví, čemu má věřit.“

„Všechny ty hádky a sny. Jde o peníze, co?“

„Nevím,“ **přiznala** Lettie a v tu chvíli vypadala tak dospělá, že jsem se jí skoro bál.

„Ať se děje cokoli,“ **pronesla** nakonec, „všechno se to dá vyřešit.“ Všimla si mého ustaraného výrazu. Možná i vyděšeného. A **dodala**: „Po palačinkách.“

Lettie nám na velkém kulatém plechu usmažila na sporáku palačinky. Byly tenoučké jako papír, a jen co byla každá palačinka hotová, Lettie na ni vymačkala citrón a doprostřed pleskla lžící povidel a pevně palačinku zavinula, jako doutník. Když jich bylo dost, sedli jsme si ke kuchyňskému stolu a spořádali je.

V kuchyni měly krb a v něm ještě od včerejší noci žhnuly uhlíky. Napadlo mě, že ta kuchyň působí mile.

„Bojím se,“ **svěřil jsem se** Lettie.

Usmála se na mě. „Postarám se, aby se ti nic nestalo. Slibuju. Já se nebojím.“

Pořád jsem se bál, ale už ne tolik. „Je to prostě děsivý.“

„Něco jsem ti slíbila,“ **připomněla mi** Lettie Hempstocková. „Nedovolím, aby ti někdo ublížil.“

„Ublížil?“ **ozval se** vysoký nakřáplý hlas. „Kdo komu ublížil? A jak? Proč by měli někomu ublížit?“

Byla to stará paní Hempstocková – v rukou držela zvednutou zástěru a v její prohlubni tolik narcisů, že světlo, které se od nich odráželo, jí pozlatilo tvář a kuchyň jako by zaléval žlutý přísvit.

„Něco dělá potíže,“ **vysvětlila** Lettie. „Dává to lidem peníze. V jejich snech i ve skutečném životě.“ Ukázala staré paní moji minci. „Když se můj kamarád dneska ráno vzbudil, zjistil, že se dusí tímhle šilinkem.“

Stará paní Hempstocková položila zástěru na kuchyňský stůl a bleskurychle přesunula narcisy z látky na stůl. Pak si od Lettie vzala šilink. Zamžourala na něj, očíkala ho, promnula jej, zaposlouchala se do něj (nebo k němu přinejmenším přiložila ucho), pak se ho dotkla špičkou purpurového jazyka.

„Je nový,“ **prohlásila** konečně. „Píše se na něm 1912, ale včera ještě neexistoval.“

„Já věděla, že je na něm něco divného,“ **ozvala se** Lettie.

Vzhlédl jsem ke staré paní Hempstockové. „Jak to víte?“

„Dobrá otázka, kluku. Jde hlavně o rozpad elektronů. Abys je viděl, musíš se dívat hodně bedlivě. Je to ta drobot, co vypadá jako malinký úsměvy. Neutrony jsou ty šedý, co vypadají jako zamračený obličej. Na rok 1912 byly ty elektrony trochu moc usměvavý, tak jsem zkontrolovala boky písmen a hlavu starýho krále a všechno bylo trošinku moc ostrý a výrazný. I tam, kde byly hrany odřené, to vypadalo, jako by je někdo odřel záměrně.“

„Vy máte určitě moc dobré oči,“ řekl jsem jí. Udělalo to na mě dojem. Vrátila mi minci.

„Ne tak dobrý jako kdysi, ale na druhou stranu, až se dostaneš do mého věku, taky ti oči nebudou sloužit jako kdysi.“ A uchechtla se, jako by utrousila něco moc vtipného.

„A jak jste teda stará?“

Lettie se na mě zadívala a já se lekl, že jsem řekl něco nezdvořilého. Dospělým někdy vadilo, když se jich člověk zeptal na věk, ale někdy se jim to líbilo. Já měl tu zkušenost, že se to starým lidem líbí. Jsou na svůj věk pyšní. Paní Wolleryové bylo sedmasedmdesát a panu Wollerymu osmdesát devět a rádi nám vykládali, jak jsou staří.

Stará paní Hempstocková zašla ke kredenci a vytáhla pár barevných váz. „Dost stará,“ **odpověděla**. „Pamatuju se na to, jak byl stvořen měsíc.“

„Copak tu měsíc není odjakživa?“

„Co tě nemá, ani v nejmenším. Pamatuju si ten den, kdy se měsíc objevil. Podívali jsme se na oblohu – byla tenkrát celá špinavě hnědá a umazaně šedá, ne zelená a modrá...“ U dřezu naplnila všechny vázy vodou do poloviny. Pak vzala začernalé kuchyňské nůžky a všem narcisům ušmíkla odspodu tak centimetr stonku.

„A fakt to nedělá duch toho chlapa?“ **zeptal jsem se**. „Vážně nás nestraší?“

V tu chvíli se obě rozesmály, ta dívka i stará paní, a já si připadal jako blbec. „Promiňte,“ **omluvil jsem se**.

„Duchové přece nedokážou nic udělat,“ **namítla** Lettie. „Oni ani moc neumí něčím pohnout.“

Stará paní Hempstocková **řekla**: „Zajdi pro matku. Zrovna pere.“ Pak ke mně: „Ty mi pomůžeš s těmi narcisy.“

Pomohl jsem jí nastrkat květiny do váz a ona se mě zeptala, kam má ty vázy v kuchyni postavit. Dali jsme je tam, kam jsem navrhl, a já si připadal báječně důležitý.

Narcisy trčely jako šmouhy slunečních paprsků a tu tmavou dřevěnou kuchyni ještě víc rozveselovaly. Podlaha byla z červených dlaždic, stěny nabílené.

Stará paní mi na popraskaném talíři dala kus medové plástve z vlastního úlu Hempstockových a ze džbánku na něj nalila trošku smetany. Jedl jsem to lžící, žvýkal vosk jako žvýkačku, nechal ten med stékat do pusy, sladký a lepkavý, s dochutí lučních květin.

Zrovna jsem z talíře vyškrabával poslední zbytek smetany a medu, když do kuchyně vešla Lettie se svou matkou. Paní Hempstocková měla na nohou pořád ještě natažené velké holínky a nakráčela dovnitř, jako by měla strašně naspěch. „Matko!“ zvolala. „Ty tomu klukovi dáváš med. Pak se mu zkazí zuby.“

Stará paní Hempstocková pokrčila rameny. „Já si s těmi neposedy v jeho puse promluví,“ slíbila. „Postarám se, aby jeho zuby nechali na pokoji.“

„Nemůžeš přece bakterie takhle sekýrovat,“ řekla mladší paní Hempstocková. „Nemají to rády.“

„Houby s vocem,“ nedala se stará paní. „Nechej neposedy být a oni budou vyvádět jak divý. Ale ukaž jim, kdo je tady pán, a oni se kvůli tobě budou moct přetrhnout. Však jsi chutnala moje sýry.“ Obrátila se ke mně. „Já za svoje sýry dostala medaile. Tak tak. Ještě v dobách starýho krále si za mnou lidi udělali týdenní vyjížďku, jen aby si mohli koupit kolo sýra. Prý si ho k chlebu dával sám král a jeho kluci, princové Dickon a Geoffrey, a dokonce i malý princ Jan, ti se dušovali, že to byl ten nejlepší sýr, co kdy ochutnali...“

„Babi,“ ozvala se Lettie a stará paní se odmlčela uprostřed věty.

Lettiina matka řekla: „Budeš potřebovat lískový proutek. A...“ dodala trochu na pochybách, „nejspíš bys s sebou mohla vzít tohohle kluka. Je to jeho mince a líp se ti ponese, když bude on s tebou. Něco, co udělala.“

„Ona?“ přeptala se Lettie. V ruce měla kapesní nůž s čepelí zaklapnutou ve stěnce z parůžku.

„Chutná jako ona,“ odpověděla Lettiina matka. „Ale taky bych se mohla mejlit.“

„Toho kluka s sebou neber,“ poradila jí stará paní Hempstocková. „Tím si jen koleduješ o potíže.“

Byl jsem zklamaný.

„To bude dobrý,“ ujistila ji Lettie. „Postarám se o něj. On a já. Bude to dobrodružství. A on mi bude dělat společnost. Prosím, babi?“

S nadějí ve tváři jsem vzhlédl ke staré paní Hempstockové a čekal jsem.

„Jestli to všechno půjde do kopru, neříkej, že jsem tě nevarovala,“ hudrala stará paní Hempstocková.

„Díky, babi. Nic říkat nebudu. A dám si pozor.“

Stará paní Hempstocková si odfrkla. „Hlavně nedělej žádný pitomosti. Přistupuj k tomu opatrně. Svaž to, připrav to o všechny možnosti, zase to uspi.“

„Já vím,“ řekla Lettie. „Já to všechno vím. Vážně. To bude dobrý.“

To řekla. Ale nebylo.

(Gaiman 2020, s. 51–69)

2.4.2 4. kapitola

Lettie mě zavedla do lískového houští u staré cesty (obtěžkaného takhle na jaře jehnědami) a ulomila proutek. Pak z něj nožem, jako kdyby to dělala už desettisíckrát předtím, sloupila kůru a proutek znovu rozřízla, aby z něj měla vidlici. Uložila nůž (nevšiml jsem si kam) a vzala rozvětvené konce vidlice do rukou.

„Nepoužívám to jako virguli,“ vysvětlila mi. „Jen jako vodítko. Myslím, že jako první hledáme modrou... modrou chrpu. Nebo něco nafialovělého a třpytivého.“

Rozhlížel jsem se spolu s ní. „Nic takového nevidím.“

„Bude to tu,“ ujistila mě.

Upřeně jsem se díval kolem dokola, vnímal trávu, červenohnědou slepici, která klovala v hlíně u vjezdu, zrezivělé zemědělské stroje, dřevěný selský stůl u cesty a šest prázdných konvic na mléko, které na něm stály. Viděl jsem statek Hempstockových z červených cihel, přikrčený a uvelebený jako odpočívající zvíře. Viděl jsem jarní květiny; všudypřítomné bíložluté sedmikrásky, zlatavé pampelišky a zlatožluté pryskyřníky a pak, na to roční období už netypicky pozdě, osamělý zvonek ve stínu stolu s konvicemi, který se ještě třpytil rosou...

„Tamhle?“ zeptal jsem se.

„Máš oči jako rys,“ **pochválila** mě.

Společně jsme došli ke zvonku. Když jsme se k němu dostali, Lettie zavřela oči. S nataženým lískovým proutkem se pohupovala dozadu a zase dopředu, jako by byla středobodem růžice kompasu a proutek byly ručičky orientované k půlnoci nebo k východu, který jsem nebyl s to vnímat. „Černá,“ **pronesla** náhle, jako by popisovala cosi ze sna. „A měkká.“

Od zvonku jsme se vydali po cestě, která podle mě kdysi určitě byla římskou silnicí. Zpozorovala to po sto metrech poblíž místa, kde předtím bylo zaparkované to mini: cár černé látky zachycený na ostnatém drátu plotu.

Lettie k němu popošla. Opět napřáhla lískový proutek a opět se začala pomalu otáčet. „Červená,“ **prohlásila** bez zaváhání. „Hodně červená. Tudy.“

Šli jsme tam, kam ukázala. Přes louku až do remízku. „Támhle,“ **pronesl jsem** uhranutě. Na trsu zeleného mechu ležela mrtvolka maličkého zvířátka – nejspíš hraboše. Neměl hlavu a kůži měl potřísněnou světle červenou krví, jejíž kapky utkvěly i na mechu. Byly hodně červené.

„A odsud,“ **varovala** mě Lettie, „už se mě drž za ruku. A nepouštěj ji.“

Natáhl jsem pravou ruku a vzal Lettie za levou paži hned pod loktem. Pohnula lískovým proutkem. „Tudy,“ **řekla**.

„Co teď hledáme?“

„Už se blížíme,“ ujistila mě. „Teď se poohlédneme po bouři.“

Prošli jsme remízem do lesa a proplétali se mezi nahloučenými stromy, jejichž listoví tvořilo nad našimi hlavami hustý baldachýn. Našli jsme mýtinu a začali ji v té zelenkavé říši po obvodu obcházet.

Po naší levici se odkudsi daleko od nás ozvalo ztlumené zaburácení hromu.

„Bouřka,“ zazpívala Lettie. Znovu se začala obracet a já se s ní ruku v ruce otáčel. Jak jsem ji držel, cítil jsem, nebo si to aspoň představoval, že mi celé tělo pulsuje, jako bych se dotýkal obrovských motorů.

Vydala se novým směrem. Spolu jsme přešli přes potůček. Pak se zničehonic zastavila a zavravorala, ale nespadla.

„Už jsme tam?“ zeptal jsem se.

„Ne tam,“ odpověděla. „Ne. Ono to ví, že přicházíme. Cítí nás. A nechce, abychom se přiblížili.“

Lískový proutek sebou švihl jako odpuzovaný magnet. Lettie se zazubila.

Poryv větru nám vehnal do tváří listí a prach. Zdálo se, že zaslechl jakési zarachocení, něco jako vlak. Bylo čím dál hůř vidět a obloha, kterou jsem rozpoznával přes baldachýn listí, byla černá, jako by se nad našimi hlavami shlukla obrovská bouřková mračna, anebo jako by ráno přešlo rovnou v soumrak.

„K zemi!“ vykřikla Lettie, přikrčila se na mechu a stáhla mě k sobě. Natáhla se na břicho a já ležel vedle ní a připadal si trochu hloupě. Země byla vlhká.

„Jak dlouho budeme...?“

„Pššt!“ Znělo to skoro rozzlobeně. Neřekl jsem nic.

Nad našimi hlavami proletělo cosi lesem. Podíval jsem se nahoru a spatřil něco hnědého a huňatého, ovšem plochého jako ohromná rohožka. Její okraje se vlnily a třepotaly a vepředu na spodní straně odhaloval ten tvor rozšklebená ústa s desítkami ostrých zoubků.

Pleskalo to a vznášelo se to nad námi a potom to zmizelo.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se. Srdce mi bušilo tak prudce, že jsem nevěděl, jestli ještě někdy vůbec vstanu.

„Rejnokovk,“ odpověděla Lettie. „Zašli jsme o kus hlouběji, než jsem si myslela.“ Zvedla se a zadívala se, kam ta chlupatá bytost odletěla. Zvedla špičku lískového proutku a začala se pomalu otáčet.

„Nic necítím.“ Pohodila hlavou, aby jí vlasy nepřekážely ve výhledu, ale nepouštěla při tom z ruky vidlici lískového proutku. „Buď to se to skrývá, nebo jsme moc blízko.“ Kousla se do rtu. Pak pronesla: „Šilink. Ten z tvého krku. Vytáhni ho.“

Levou rukou jsem ho vytáhl z kapsy a podal jí ho.

„Ne,“ **zavrtěla hlavou**. „Nemůžu se ho dotknout, určitě ne teď. Polož ho na vidlici proutku.“

Neptal jsem se jí proč. Prostě jsem ten stříbrný šilink položil na místo, kde se obě ramena vidlice spojovala. Lettie natáhla ruce a velmi pomalu se začala otáčet, přičemž proutkem mířila přímo před sebe. Já se pohyboval s ní, ale nic jsem necítil. Žádné pulsující motory. Opsali jsme víc než půl kruhu, když se zarazila a **řekla**: „Podívej!“

Zadíval jsem se tam, kam se dívala ona, ale neviděl jsem nic než stromy a stíny v lese.

„Ne, podívej. Tamhle.“ Ukázala mi hlavou.

Ze špičky lískového proutku se začalo slabě kouřit. Otočila se trochu doleva, trochu doprava, znovu trochu dál doprava a špička proutku začala jasně oranžově žhnout.

„Něco takového jsem ještě neviděla,“ **svěřila se** Lettie. „Využívám minci jako zesilovač, ale jako by –“

Ozvalo se *vuumf!* a špička proutku vzplála. Lettie jej zabodla do vlhkého mechu. „Vezmi si tu minci,“ **vybídla** mě a já ji poslechl – zvedl jsem ji opatrně, kdyby snad byla horká, ale ona byla studená jako led. Ten lískový proutek nechala Lettie ležet na mechu. Ze zuhelnatělé špičky se pořád podrážděně kouřilo.

Lettie šla a já šel vedle ní. Teď jsme se drželi za ruce, já měl její levou ruku ve své pravé. Vzduch zvláště voněl jako po ohňostroji a s každým naším dalším krokem do lesa svět temněl.

„Řekla jsem, že tě ochráním, ne?“ **řekla** Lettie.

„Ano.“

„Dala jsem ti slovo, že nedovolím, aby ti někdo ublížil.“

„Ano.“

„Jen se mě prostě dál drž za ruku,“ **připomněla** mi. „Nepouštěj mě. Ať se stane cokoli, nepouštěj mě.“

Její ruka byla teplá, ale ne zpocená. Ten dotyk mě uklidňoval.

„Drž se mě za ruku,“ opakovala. „A nedělej nic, pokud ti neřeknu. Rozumíš?“

„Nepřipadám si moc v bezpečí.“

Nepřela se. „Zašli jsme dál, než jsem si myslela. Dál, než jsem čekala. Vážně moc netuším, co tu na okraji žije za tvory.“

Vyšli jsme zpod stromů do otevřené krajiny.

„Jsme daleko od tvého statku?“

„Ne. Pořád jsme na hranicích statku. Hempstockovic statek se táhne hodně daleko. Hodně z tohohle jsme přinesly s sebou ze staré země, když jsme přišly sem. Statek přišel s námi a s ním přišli další tvorové. Babička jim říká blechy.“

Nevěděl jsem, kde jsme, ale nechtělo se mi věřit, že jsme pořád na pozemcích Hempstockových, stejně jako jsem nevěřil, že jsme ve světě, v němž jsem vyrostl. Obloha tu měla matně oranžovou barvu výstražného světla; špičaté rostliny, které připomínaly ohromné zubaté aloe, byly tmavě stříbřitě zelené a vypadaly, jako by je někdo vytepal z děloviny.

Mince v mé levé ruce, která se ohřála na teplotu mého těla, se zase začala ochlazovat, dokud nebyla studená jako ledová kostka. Pravou rukou jsem držel ruku Lettie Hempstockové tak pevně, jak to jen šlo.

„Jsme tady,“ řekla.

Zpočátku jsem si myslel, že se dívám na nějakou stavbu: že to je nějaký stan, vysoký jako vesnický kostel, z šedého a růžového plátna, které pleská v poryvech bouřkového větru na pozadí té oranžové oblohy: křivá plátěná konstrukce ošlehaná počasím a rozervaná časem.

A pak se to otočilo a já spatřil tu tvář a zaslechl jsem, jak něco zakňučelo jako nakopnutý pes, a došlo mi, že tu nekňučí nikdo jiný než já.

Tvář měl potrhanou a jeho oči byly hluboké díry v látce. Za ní nebylo nic, byla to jen šedá plátěná maska, obrovštější, než jsem si dokázal představit, celá potrhaná a rozedraná, plovávající v nárazech větru.

Něco se pohnulo a ten rozervaný tvor se zadíval dolů na nás.

„Řekni mi své jméno,“ ozvala se Lettie Hempstocková.

Na chvíli se rozhostilo ticho. Prázdné oči upřeně zíraly. Pak hlas stejně bezvýrazný jako vítr pronesl: „Jsem vládkyně těchto končin. Jsem tu už tak dlouho. Byla jsem tu, ještě než se malí lidé začali obětovat navzájem na skalách. Mé jméno je moje, dítě. Ne tvoje. Teď mě nech být, než vás všechny odfouknu.“ Zagestikulovala končetinou zvící roztržené hlavní plachty a já cítil, jak se klepu.

Lettie Hempstocková mi stiskla ruku a mně se vrátila odvaha. „Povídala jsem, ať mi řekneš své méno. A neslyšela jsem nic než prázdný vychloubání věkem a časem. Teď mi pověz své méno, nebudu ti to vopakovat potřetí.“ Víc než kdy předtím zněla jako venkovanka. Možná to bylo hněvem v jejím hlase: když byla rozzlobená, měla jinou výslovnost.

„Ne,“ zašeptala ta šedá potvora rázně. „Holčičko, holčičko... co to máš za kamaráda?“

„Nic neříkej,“ zašeptala Lettie. Přikývl jsem a pevně stiskl rty.

„Už mě to unavuje,“ pronesla ta šedá bytost a podrážděně potřásla rukama z potrhaného plátna. „Něco ke mně přišlo a dožadovalo se lásky a pomoci. Já mu řekla, jak bych mohla zařídit, aby byli všichni tvorové jako on šťastní. Jsou to tak prostá stvoření a

všichni do jednoho chtějí peníze, jen peníze a nic víc. Drobné doklady práce. Kdyby si řekli, mohla bych jim dát moudrost nebo klid, dokonalý klid...“

„Nic z toho,“ **řekla** Lettie Hempstocková. „Nemůžeš jim dát nic z toho, co by chtěli. Nech je být.“

Vítr zadul a ta kolosální postava se zavlnila s ním, jako když se rozhoupou olbřímí plachty, a když vítr utichl, ta bytost se pohnula. Teď to vypadalo, jako by se přikrčila k zemi a zkoumala nás podobná nějakému ohromnému plátěnému vědci, který si prohlíží dvě bílé myšky.

Dvě velmi vyděšené bílé myšky, které se drží za ruku.

Lettie se teď potila dlaň. Stiskla mi ruku – nevěděl jsem, jestli chtěla uklidnit mě nebo sebe – a já ten stisk opětoval.

Potrhaná tvář, to místo, kde měla být tvář, se zkroutila. Napadlo mě, že se usmívá. Možná se skutečně usmívala. Připadalo mi, jako by mě zkoumala, rozebírala mě. Jako by o mně věděla všechno – i to, co jsem o sobě nevěděl ani já sám.

Dívka, která mě držela za ruku, **se ozvala**. „Jestli mi neřekneš své jméno, spoutám tě jako bezejmennýho tvora. A stejně zůstaneš spoutaná, svázaná a zavřená jako poltr nebo přízrak.“

Čekala, ale ta bytost nic neřekla, a Lettie Hempstocková spustila v jazyce, který jsem neznal. Chvilí mluvila a chvilí jako by spíš zpívala řečí, kterou jsem nikdy předtím neslyšel a na niž jsem už nikdy později v životě nenarazil. Tu melodii jsem ale znal. Byla to dětská písnička, melodie, na kterou jsme zpívali říkanku „Děti jdou si pohrát ven“. To byla ta melodie, ale Lettiina slova byla starší. To jsem věděl najisto.

A jak zpívala, pod tou oranžovou oblohou se děly věci.

V hlíně se hemžili a kroutili červi, dlouzí šedí červi, kteří se tlačili nahoru ze země pod našima nohama.

Zprostředka té spousty pleskajícího plátna se na nás cosi vyřítilo. Bylo to jen o něco větší než fotbalový míč. Když jsme ve škole hráli, většinou jsem upustil to, co jsem měl chytit, nebo jsem zase po balónu chňapl příliš pozdě, takže mě praštil do tváře nebo do břicha. Ale tohle směřovalo přímo na mě a Lettie Hempstockovou a já nemyslel, jen jsem *konal*.

Natáhl jsem obě ruce a chytil to, to pleskající a kroutící se klubko pavučin a shnilého plátna. A když jsem to chytil do rukou, ucítil jsem, jak mě něco zranilo: píchnutí v chodidle, které hned odeznělo, jako bych šlápl na špendlík.

Lettie mi tu věc vyrazila z rukou a ona spadla na zem a splaskla. Lettie mě popadla za pravou ruku a opět ji pevně sevřela. Celou tu dobu dál zpívala.

O té písni, o těch zvláštních slovech namísto prosté rýmovánky se mi pak zdávalo a několikrát jsem ve snu pochopil, co říkala. V těch snech jsem i já mluvil tím jazykem,

prvním jazykem, a měl jsem moc nad podstatou všeho skutečného. Zdálo se mi o jazyce toho, co je, a cokoli v něm vyřčené se stává skutečným, neboť žádné slovo pronesené v tomto jazyce nemůže být lež. Je to ten nejzákladnější stavební kámen všeho. Ve svých snech jsem pomocí toho jazyka léčil nemocné a létal; jednou se mi zdálo, že mám u pobřeží skvělý malý penzión a všem, kdo se u mě ubytovali, jsem v tom jazyce pravil: „Bud’te zdraví,“ a oni se uzdravili, vše se jim zacelilo, neboť jsem promluvil jazykem tvarování.

A protože Lettie promlouvala jazykem tvarování, chápal jsem, co říká, i když jsem nerozuměl její řeči. Svazovala tu bytost navždy s tou mýtinou, uvěžňovala ji tam, zakazovala jí působit na cokoli mimo vlastní panství.

Lettie Hempstocková dozpívala.

V duchu jako bych slyšel, jak ta bytost ječí, ohrazuje se a spílá, ale mýtina pod oranžovou oblohou ztichla a bylo slyšet jen pleskání plátna a chrastění větvíček ve větru.

Vítr ustal.

Tisíc cárů šedé látky se sneslo na černou zem, jako by to byly mrtvolky, nebo snad odložené prádlo. Nic se nepohnulo.

„To by ji mělo udržet,“ pronesla Lettie. Stiskla mi ruku. Připadalo mi, že se snaží o optimistický tón, ale nedařilo se jí to. Znělo to pochmurně. „Pojď, odvedu tě domů.“

Ruku v ruce jsme vyrazili lesem namodralých jehličnanů a přešli jsme po lakovaném červenožlutém mostu nad okrasným rybníkem; kráčeli jsme podél okraje pole, na němž v řádcích rostlo mladé obilí připomínající zelenou trávu; ruku v ruce jsme přelezli po dřevěných schůdkách přes plot na další pole osázené jakýmsi drobným rákosím nebo snad huňatými hady, černými a bílými a oranžovými a šedými a pruhovanými, a všichni se na slunci jemně vlnili, kroutili a zase narovnávali.

„Co je to?“ zeptal jsem se.

„Jestli chceš, můžeš si jeden vytrhnout a prohlédnout si ho,“ řekla Lettie.

Podíval jsem se dolů: huňatý šlahoun u mých nohou byl černočerný. Sehnul jsem se, levou rukou ho pevně sevřel za spodek a zatáhl jsem.

Něco vylezlo ze země a podrážděně se ohnalo. Připadalo mi, jako by se mi do ruky zabořilo deset jehliček. Ometl jsem z toho hlínu a omluvil se a ono to na mě zíralo spíš překvapeně a zmateně než našťavaně. Přeskočilo mi to z ruky na triko, já to pohládl: černé štíhlé kotě se špičatou zvědavou tvářičkou, bílou skvrnou nad uchem a zvláště pronikavými modrozelenými očima.

„U nás na statku si pořizujeme kočky normálním způsobem,“ poznamenala Lettie.

„A jak?“

„O to se postaral Velký Oliver. Ukázal se na statku kdysi dávno v pohanských časech. Všechny naše kočky s ním mají společný rodokmen.“

Díval jsem se, jak mi kotě visí na triku, zachycené drobnými kotěcími drápkami.

„Můžu si ho vzít domů?“ zeptal jsem se.

„Není to on, ale ona. A brát si cokoli odsud není dobrý nápad,“ opáčila Lettie.

Odložil jsem kotě na okraj pole. Vystřelilo za motýlem, ten se ale vznesl mimo dosah a pak kotě odpelášilo pryč, ani se neohlédlo.

„Moje kotě přejelo auto,“ řekl jsem Lettie. „Bylo ještě malý. Ten pán, co umřel, mi o tom pověděl, i když on neřídil. Prý ho neviděli.“

„To je mi líto,“ odpověděla Lettie. Kráčeli jsme zrovna pod klenbou rozkvetlých jabloní a svět voněl po medu. „To je ta potíž se živými tvory. Moc dlouho nevydrží. Jeden den to jsou kořata, nazítří staré kočky. A pak už jen vzpomínky. A i ty pak vyblednou a splynou dohromady do jedné šmouhy...“

Otevřela vrata a prošla jimi. Pustila mou ruku. Byli jsme na konci cesty, poblíž dřevěné rampy u pěšiny, na níž stály omlácené stříbřité konve na mléko. Svět voněl normálně.

„Jsme teď doopravdy zpátky?“

„Ano,“ přikývla Lettie Hempstocková. „A tamta už nás nebude otravovat.“ Odmlčela se. „Byla velká, co? A hnusná. Takovou jsem ještě neviděla. Kdybych věděla, že bude tak stará, tak velká a tak hnusná, nechala bych tě tady.“

Byl jsem rád, že mě vzala s sebou.

Pak řekla: „Škoda že ses pustil mé ruky. Ale i tak jsi v pořádku, ne? Nepřišels k úhoně. Nic se nestalo.“

„Nic mi není,“ odpověděl jsem. „Tím se netrap. Jsem statečnej voják.“ Tohle vždycky říkával můj děda. Pak jsem dodal: „Nic se nestalo.“

Usmála se na mě, radostně a s úlevou, a já doufal, že jsem odpověděl správně.

(Gaiman 2020, s. 71–90)

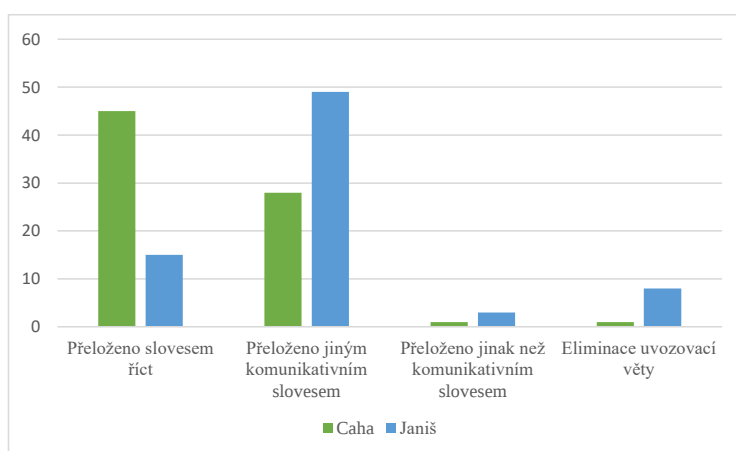
2.4.3 Výsledky analýzy překladu Viktora Janiše

- 1) Přeloženo slovesem říct: 15
- 2) Přeloženo jiným komunikativním slovesem: 49
 - dodat – 2
 - hduat – 1
 - namítnout – 1
 - nedat se – 1
 - odpovědět – 6
 - omluvit se – 1
 - opáčit – 1
 - osopit se – 1
 - ozvat se – 5
 - pochválit – 1
 - poradit – 1
 - pozdravit – 1
 - poznamenat – 1
 - prohlásit – 2
 - pronést – 7
 - přeptat se – 1
 - připomenout – 2
 - přiznat se – 1
 - slíbit – 1
 - svěřit se – 2
 - ujistit – 2
 - varovat – 1
 - vybídnout – 2
 - vysvětlit – 2
 - zeptat se – 2
 - zvolat – 1
- 3) Přeloženo jinak než komunikativním slovesem: 3
 - pohřbít sny – 1
 - přikývnout – 1
 - zavrtět hlavou – 1
- 4) Eliminace uvozovací věty: 8

2.5 Shrnutí výsledků

	Caha	Janiš
Přeloženo slovesem říct	45	15
Přeloženo jiným komunikativním slovesem	28	49
Přeloženo jinak než komunikativním slovesem	1	3
Eliminace uvozovací věty	1	8

Tabulka 2: Výsledky analýzy

Graf 1: Výsledky analýzy

3 Analýza účinků na mezoúrovni

3.1 Výchozí text

3.1.1 *Pasáž z kapitoly 4*

We pushed our way into a clump of trees, and through the clump of trees into a wood, and squeezed our way through trees too close together, their foliage a thick canopy above our heads. We found a clearing in the wood, and walked along the clearing, in a world made green.

From our left came a mumble of distant thunder.

‘Storm,’ sang Lettie. She let her body swing again, and I turned with her, holding her arm. I felt, or imagined I felt, a throbbing going through me, holding her arm, as if I were touching mighty engines.

She set off in a new direction. We crossed a tiny stream together. Then she stopped, suddenly, and stumbled, but did not fall.

‘Are we there?’ I asked.

‘Not there,’ she said. ‘No. It knows we’re coming. It feels us. And it does not want us to come to it.’

The hazel wand was whipping around now like a magnet being pushed at a repelling pole. Lettie grinned.

A gust of wind threw leaves and dirt up into our faces. In the distance I could hear something rumble, like a train. It was getting harder to see, and the sky that I could make out above the canopy of leaves was dark, as if huge storm clouds had moved above our heads, or as if it had gone from morning directly to twilight.

Lettie shouted, ‘Get down!’ and she crouched on the moss, pulling me down with her. She lay prone, and I lay beside her, feeling a little silly. The ground was damp.

‘How long will we ...?’

‘Shush!’ She sounded almost angry. I said nothing.

Something came through the woods, above our heads. I glanced up, saw something brown and furry, but flat, like a huge rug, flapping and curling at the edges, and at the front of the rug, a mouth, filled with dozens of tiny sharp teeth, facing down.

It flapped and floated above us, and then it was gone.

‘What was that?’ I asked, my heart pounding so hard in my chest that I did not know if I would be able to stand again.

‘Manta wolf,’ said Lettie. ‘We’ve already gone a bit further out than I thought.’ She got to her feet and stared the way the furry thing had gone. She raised the tip of the hazel wand, and turned around slowly.

‘I’m not getting anything.’ She tossed her head, to get the hair out of her eyes, without letting go of the forks of the hazel wand. ‘Either it’s hiding or we’re too close.’ She bit her lip. Then she said, ‘The shilling. The one from your throat. Bring it out.’

I took it from my pocket with my left hand, offered it to her.

‘No,’ she said. ‘I can’t touch it, not right now. Put it down on the fork of the stick.’

I didn’t ask why. I just put the silver shilling down at the intersection of the Y. Lettie stretched her arms out, and turned very slowly, with the end of the stick pointing straight out. I moved with her, but felt nothing. No throbbing engines. We were over halfway around when she stopped and said, ‘Look!’

(Gaiman 2014, s. 49–51)

3.1.2 *Pasáž z kapitoly 7*

I bolted, ran down the hallway, round the corner, and I pounded up the stairs. My father, I had no doubt, would come after me. He was twice my size, and fast, but I did not have to keep going for long. There was only one room in that house that I could lock, and it was there that I was headed, left at the top of the stairs and along the hall to the end. I reached the bathroom ahead of my father. I slammed the door, and I pushed the little silver bolt closed.

He had not chased me. Perhaps he thought it was beneath his dignity, chasing a child. But in a few moments I heard his fist slam, and then his voice saying, ‘Open this door.’

I didn’t say anything. I sat on the plush toilet seat cover and I hated him almost as much as I hated Ursula Monkton.

The door banged again, harder this time. ‘If you don’t open this door,’ he said, loud enough to make sure I heard it through the wood, ‘I’m breaking it down.’

Could he do that? I didn’t know. The door was locked. Locked doors stopped people coming in. A locked door meant that you were in there, and when people wanted to come into the bathroom they would jiggle the door, and it wouldn’t open, and they would say, ‘Sorry!’ or shout, ‘Are you going to be long?’ and—

The door exploded inward. The little silver bolt hung off the frame, all bent and broken, and my father stood in the doorway, filling it, his eyes huge and white, his cheeks burning with fury.

He said, ‘Right.’

That was all he said, but his hand held my left upper arm in a grip I could never have broken. I wondered what he would do now. Would he, finally, hit me, or send me to my room, or shout at me so loudly that I would wish I were dead?

He did none of those things.

He pulled me over to the bathtub. He leaned over, pushed the white rubber plug into the plughole. Then he turned on the cold tap. Water gushed out, splashing the white enamel, then, steadily and slowly, it filled the bath.

The water ran noisily.

My father turned to the open door. ‘I can deal with this,’ he said to Ursula Monkton.

She stood in the doorway, holding my sister’s hand, and she looked concerned and gentle, but there was triumph in her eyes.

‘Close the door,’ said my father. My sister started whimpering, but Ursula Monkton closed the door, as best she could, for one of the hinges did not fit properly, and the broken bolt stopped the door shutting all the way.

It was just me and my father. His cheeks had gone from red to white, and his lips were pressed together, and I did not know what he was going to do, or why he was running a bath, but I was scared, so scared.

‘I’ll apologise,’ I told him. ‘I’ll say sorry. I didn’t mean what I said. She’s not a monster. She’s ... she’s pretty.’

He didn’t say anything in response. The bath was full, and he turned the cold tap off.

Then, swiftly, he picked me up. He put his huge hands under my armpits, swung me up with ease, so I felt like I weighed nothing at all.

I looked at him, at the intent expression on his face. He had taken off his jacket before he came upstairs. He was wearing a light blue shirt and a maroon paisley tie. He pulled off his watch on its expandable strap, dropped it on to the window ledge.

Then I realised what he was going to do, and I kicked out, and I flailed at him, neither of which action had any effect of any kind as he plunged me down into the cold water.

I was horrified, but it was initially the horror of something happening against the established order of things. I was fully dressed. That was wrong. I had my sandals on. That was wrong. The bath water was cold, so cold and so wrong. That was what I thought, initially, as he pushed me into the water, and then he pushed further, pushing my head and shoulders beneath the chilly water, and the horror changed its nature. I thought, I’m going to die.

(Gaiman 2014, s. 92–95)

3.2 Překlad Petra Cahy

3.2.1 Pasáž z kapitoly 4

Začali jsme se prodírat mezi **stromy**⁶, nejprve **náletovým porostem** a pak lesem, **kde rostly kmeny těsně u sebe a jejich koruny vytvářely nad našimi hlavami hustý příkrov**. Našli jsme mýtinu a **vydali jsme se přes ní světem, který byl celý zelený**.

Zleva se ozvalo **zadunění** vzdáleného hromu.

„Bouře,“ **řekla** Lettie. Znovu se začala otáčet dokola a **já se otáčel s ní a držel jsem se jí za ruku**. **Cítil jsem**, nebo jsem si alespoň představoval, že **cítím**, dunění, **které se na mne přenášelo z její ruky, jako bych se dotýkal nějakého silného stroje**.

Stanovila nový směr. Společně jsme překročili **malý potůček**. Pak se najednou zastavila a klopýtla, ale neupadla.

„Už jsme tam?“ zeptal jsem se.

„**Ještě ne**,“ odpověděla. „Ne. Teď **to** ví, že přicházíme. Cítí nás **to**. A nechce **to**, abychom se k **tomu** dostali.“

Lískový proutek **se prohýbal a chvěl se** jako magnet odpuzovaný **stejným** pólem. Lettie se **uškříbala**.

Poryv větru nám vrhl do tváře listí a **hlínu**. **Slyšeli jsme, jak v dálce něco duní jako vlak**. Bylo stále hůř vidět a ty **kousky oblohy**, které **j jsme zahlédli** přes koruny stromů, byly temné, jako by nám nad hlavami táhly těžké bouřkové mraky, nebo jako kdyby **den přešel z rána přímo do večerního šera**.

Vtom Lettie vykřikla: „K zemi!“ a **plácla sebou** do mechu, přičemž mne stáhla s sebou. **Zůstala ležet natažená** a já ležel vedle ní a cítil jsem se trochu hloupě. Země byla vlhká.

„Jak dlouho budeme –“

„Psst!“ Znělo to skoro **vztekle**. Zmlkl jsem.

Něco se k nám blížilo lesem, nad našimi hlavami. Vzhlédl jsem a uviděl něco hnědého a chlupatého, ale plochého, jako **velký hadr**, který sebou ve vzduchu **plácá a ohýbá se** na okrajích. Vepředu **to mělo zespodu** tlamu naplněnou tucty **tenkých** ostrých **zoubků**.

Okomentoval(a): [A29]: Opakování spojky "a".

Okomentoval(a): [A30]: Opakování slovesa "cítit".

Okomentoval(a): [A31]: Opakování zájmena "to".

Okomentoval(a): [A32]: Jak - jako v blízkosti.

Okomentoval(a): [A33]: Zbytečně komplexní skladba.

⁶ Analýza na mikrourovni je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **tyrkysové zvýraznění** označuje významový posun;
- **žluté zvýraznění** označuje doslovný nebo neuzuální překlad, nevhodnou stylizaci;
- **šedé zvýraznění** označuje změnu hranice věty;
- **červené zvýraznění** označuje chybné gramatické jevy, nesprávné vazby, kolokace atd.;
- **ružové zvýraznění** označuje práci s registrem (vyšší nebo nižší);
- **tmavožluté zvýraznění** označuje přidání nebo explicitaci;
- **zelené zvýraznění** označuje práci s pořadím vět;
- **modré zvýraznění** označuje tvorbu, užití ustáleného spojení.

Pleskavě **to** proplulo nad námi a v příštím okamžiku to bylo pryč.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se a srdce mi bušilo v hrudi takovou silou, že jsem nevěděl, **jestli vůbec dokážu vstát**.

„Rejnovlk,“ **řekla** Lettie. „Už jsme zašli trochu dál, než jsem předpokládala.“ Vstala ze země a zadívala se směrem, kterým ten chlupatý tvor odletěl. **Pak** zvedla **lískový** proutek a začala se pomalu otáčet.

„Nemůžu nic **zachytit**.“ Pohodila hlavou, aby **si odstranila vlasy z očí**, aniž by při tom musela pustit **lískový** proutek. „Buďto se to skrývá, nebo jsme příliš blízko.“ Kousla se do rtu. **Pak řekla**: „**Ten** šilink. **Ten**, co jsi měl v krku. Vytáhni ho.“

Levou rukou jsem ho vylovil z kapsy a podal jsem jí ho. „Ne,“ **řekla**. „Já se ho nesmím dotknout, teď ne. Polož ho na **rozsochu** proutku.“

Neptal jsem se proč. Prostě jsem ten stříbrný šilink položil na místo, kde se proutek rozdvjoval. Lettie natáhla ruce a začala se velice pomalu otáčet, přičemž koncem proutku ukazovala přímo před sebe. Pohyboval jsem se s ní, ale vůbec nic jsem necítil. Žádný pulzující stroj. Otočili jsme se **asi tak o půl otočky**, když **řekla**: „**Koukni se!**“

(Gaiman 2013, s. 44–46)

Okomentoval(a): [A34]: Časté opakování slovesa "řet".

Okomentoval(a): [A35]: Vynecháno "the tip of".

Okomentoval(a): [A36]: Vynecháno "the forks of".

Okomentoval(a): [A37]: Opakování "ten".

Okomentoval(a): [A38]: Vynecháno "she stopped".

3.2.2 Pasáž z kapitoly 7

Vysmekl jsem se mu, proběhl jsem chodbou, zahrnul jsem za roh a pak nahoru do schodů. Nepochyboval jsem o tom, že táta poběží za mnou. Byl dvakrát větší než já a rychlý, ale nemusel jsem utíkat dlouho. V domě byl jenom jeden pokoj, který jsem mohl zamknout, a to byl ten, ke kterému jsem teď mířil: od schodů doleva a pak na konci chodby. Do koupelny jsem doběhl před tátou. Zabouchl jsem za sebou dveře a zasunul jsem malou stříbrnou zástrčku.

Nepronásledoval mě. Možná se mu zdálo, že je pod jeho důstojnost honit dítě. Ale za pár minut jsem uslyšel, jak buší pěstí na dveře, a pak jeho hlas. „Otevři ty dveře.“

Neřekl jsem nic. Seděl jsem na plyšové sedačce toalety a nenáviděl jsem ho skoro stejně, jako jsem nenáviděl Ursulu Monktonovou.

Znovu zabušil na dveře, tentokrát silněji. „Jestli ty dveře neotevřeš,“ řekl dost hlasitě, aby měl jistotu, že to uvnitř uslyším, „vyrazím je.“

Mohl to udělat? Já nevím. Dveře byly zamčené. Zamčené dveře lidem zabrání, aby se dostali dovnitř. Zamčené dveře znamenají, že jste uvnitř vy, a když chce někdo na záchod, zalomcuje klikou, a jestliže se dveře neotevrou, řekne: „Omlouvám se!“ nebo křikne: „Budeš tam dlouho?“ a –

Dveře vybuchly dovnitř. Stříbrná zástrčka zůstala viset na zárubni, ohnutá a zničená, a můj táta stál ve dveřích, zaplňoval je celé, oči měl velké a bílé a tváře mu hořely vztekem.

Řekl: „Tak.“

To bylo všechno, co řekl, ale přitom mně chytil za nadloktí levé ruky tak silně, že jsem se nedokázal ani hnout. Uvažoval jsem, co udělá teď. Uderí mě konečně, nebo mě pošle do mého pokoje, nebo na mě bude křičet tak hlasitě, že si budu přát, abych byl raději mrtvý?

Neudělal nic z toho.

Odtáhl mě k vaně. Sklonil se nad ní a ucpal její odtokový otvor bílou gumovou zátkou. Pak zatočil kohoutkem studené. Vytryskla voda a divoce se rozstříkla na bílém emailu, pak, jak se vana začala plnit, se uklidnila a jen postupně přitékala.

Dělalo to hrozný rámus.

Můj táta se otočil k otevřeným dveřím. „S tímhle si dokážu poradit,“ řekl Ursule Monktonové.

Stála ve dveřích a držela mou sestru za ruku. Tvářila se vlídně a starostlivě, ale v očích měla vítězoslavný výraz.

Okomentoval(a): [A39]: Vynecháno "pounded up", chybějící sloveso v CJ.

Okomentoval(a): [A40]: V jedné větě formální "omlouvám se", v druhé tykání?

„Zavři dveře,“ řekl táta. Sestra začala poplakovat, ale Ursula Monktonová zavřela dveře, jak nejlépe to šlo, protože jeden pant byl vypáčený a zlomená zástrčka zabraňovala, aby se dovřely úplně.

Ted jsem tam byl jen já a táta. Jeho brunátný obličej zbledl a rty měl pevně stisknuté, a já jsem nevěděl, co teď udělá ani proč napouští vanu, ale byl jsem vyděšený, hrozně vyděšený.

„Omluvím se,“ řekl jsem mu. „Řeknu jí, že toho lituji. Nemyslel jsem vážně, co jsem říkal. Ona není netvor. Ona je... hezká.“

Vůbec mi neodpověděl. Vana už byla plná a on zastavil vodu.

Pak mne vzal a zvedl mne ze země. Svými velkýma rukama mne chytil v podpaží a smýkl se mnou tak snadno, jako bych vůbec nic nevážil.

Díval jsem se na něj, na soustředěný výraz v jeho obličejí. Než šel nahoru, sundal si sako. Ted' měl světle modrou košili a kaštanově hnědou kašmírovou kravatu. Sundal si hodinky a položil je na okenní parapet.

Byl jsem vyděšený, ale zpočátku mě hlavně děsilo, že se děje něco, co je v rozporu s přirozeným řádem věcí. Byl jsem úplně oblečený. To bylo špatné. Na nohou jsem měl sandály. To bylo špatné. Voda ve vaně byla studená, hrozně studená, a to bylo špatné. To jsem si myslel ve chvíli, když mne strčil do vany a přitlačil mi ramena a hlavu pod hladinu té studené vody. V tu chvíli můj strach změnil svou povahu. Pomyslel jsem si: Já umřu.

(Gaiman 2013, s. 76–78)

Okomentoval(a): [A41]: Opakování slovesa "řít".

Okomentoval(a): [A42]: Vynecháno "swiftly".

Okomentoval(a): [A43]: Vynecháno "so I felt like".

Okomentoval(a): [A44]: Vynecháno "expandable".

Okomentoval(a): [A45]: Chybí zásadní věta pro děj, narušená koherence příběhu: "Then I realised what he was going to do, and I kicked out, and I flailed at him, neither of which action had any effect of any kind as he plunged me down into the cold water."

Okomentoval(a): [A46]: V odstavci překladatel zdárně udržuje repetitivnost vybraných slov.

Okomentoval(a): [A47]: Vynecháno "so".

Okomentoval(a): [A48]: Kurzíva přidána.

3.3 Překlad Viktora Janíše

3.3.1 Pasáž z kapitoly 4

Prošli jsme remízem do lesa a proplétali se mezi nahloučenými stromy, jejichž listoví tvořilo nad našimi hlavami hustý baldachýn. Našli jsme mýtinu a začali ji v té zelenkavě říší po obvodu obcházet.

Po naší levici se odkudsi daleko od nás ozvalo ztlumené zaburácení hromu.

„Bouřka,“ zazpívala Lettie. Znovu se začala obracet a já se s ní ruku v ruce otáčel. Jak jsem ji držel, cítil jsem, nebo si to aspoň představoval, že mi celé tělo pulsuje, jako bych se dotýkal obrovských motorů.

Vydala se novým směrem. Spolu jsme přešli přes potůček. Pak se zničehonic zastavila a zavravorala, ale nespadla.

„Už jsme tam?“ zeptal jsem se.

„Ne tam,“ odpověděla. „Ne. Ono to ví, že přicházíme. Cítí nás. A nechce, abychom se přiblížili.“

Lískový proutek sebou švihl jako odpuzovaný magnet. Lettie se zazubila.

Poryv větru nám vehnal do tváře listí a prach. Zdálky jsem zaslechl jakési zarachocení, něco jako vlak. Bylo čím dál hůř vidět a obloha, kterou jsem rozpoznával přes baldachýn listí, byla černá, jako by se nad našimi hlavami shlukla obrovská bouřková mračna, anebo jako by ráno přešlo rovnou v soumrak.

„K zemi!“ vykřikla Lettie, přikrčila se na mechu a stáhla mě k sobě. Natáhla se na břicho a já ležel vedle ní a připadal si trošku hloupě. Země byla vlhká.

„Jak dlouho budeme...?“

„Pššt!“ Znělo to skoro rozzlobeně. Neřekl jsem nic.

Nad našimi hlavami proletělo cosi lesem. Podíval jsem se nahoru a spatřil něco hnědého a huňatého, ovšem plochého jako ohromná rohožka. Její okraje se vlnily a třepotaly a vepředu na spodní straně odhaloval ten tvor rozšklebená ústa s desítkami ostrých zoubků.

Pleskalo to a vznášelo se to nad námi a potom to zmizelo.

Okomentoval(a): [A49]: Simplifikace stavby věty, ale zachovává estetičnost.

Okomentoval(a): [A50]: Ve větě jsou patrné postupy verbalizace.

Okomentoval(a): [A51]: Ona, on, nyní ono?

⁷ Analýza na mikrourovni je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- tyrkysové zvýraznění označuje významový posun;
- žluté zvýraznění označuje doslovný nebo neuzuální překlad, nevhodnou stylizaci;
- šedé zvýraznění označuje změnu hranice věty;
- červené zvýraznění označuje chybné gramatické jevy, nesprávné vazby, kolokace atd.;
- růžové zvýraznění označuje práci s registrem (vyšší nebo nižší);
- tmavožluté zvýraznění označuje přidání nebo explicitaci;
- zelené zvýraznění označuje práci s pořadím vět;
- modré zvýraznění označuje tvorbu, užití ustáleného spojení.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se. Srdce mi bušilo tak prudce, že jsem nevěděl, jestli ještě někdy vůbec vstanu.

„Rejnokovlk,“ odpověděla Lettie. „Zašli jsme o kus hlouběji, než jsem si myslela.“ Zvedla se a **zadívala se, kam** ta chlupatá bytost odletěla. Zvedla špičku lískového proutku a začala se pomalu otáčet.

„Nic necítím.“ Pohodila hlavou, aby jí vlasy nepřekážely ve výhledu, ale nepouštěla při tom **z ruky** vidlici lískového proutku. „Buďto se to skrývá, nebo jsme moc blízko.“ Kousla se do rtu. Pak pronesla: „Šilink. Ten z **tvého** krku. **Vytáhni** ho.“

Okomentoval(a): [A52]: Opakování slovesa "vytáhnout".

Levou rukou jsem ho **vytáhl** z kapsy a podal jí ho. „Ne,“ zavrtěla hlavou. „Nemůžu se ho dotknout, **určitě** ne teď. Polož ho na vidlici proutku.“

Neptal jsem se jí proč. Prostě jsem ten stříbrný šilink položil na místo, kde se obě ramena vidlice spojovala. Lettie natáhla ruce a velmi pomalu se začala otáčet, přičemž **proutkem** mířila přímo před sebe. Já se pohyboval s ní, ale nic jsem necítil. Žádné pulsující motory. **Opsali jsme** víc než půl kruhu, když se zarazila a řekla: „Podívej!“

Okomentoval(a): [A53]: Vynecháno "the end of".

(Gaiman 2020, s. 74–77)

3.3.2 Pasáž z kapitoly 7

Vzal jsem do zaječích, přeběhl chodbu, zahnul za roh a vydupal po schodech. Nepochyboval jsem, že otec vyrazí za mnou. Byl dvakrát větší než já a rychlý, ale já nemusel utíkat dlouho. V celém domě byla jen jedna místnost, v níž jsem se mohl zamknout, a právě tam jsem měl namířeno, v horním patře nalevo a pak až ke konci chodby. Do koupelny jsem se dostal dřív než otec. Zabouchl jsem dveře a zasunul mrňavou stříbrnou zástrčku.

Nehnal se za mnou. Možná mu připadalo pod jeho důstojnost honit dítě. Ale za pár vteřin jsem zaslechl ránu pěstí a pak se ozval jeho hlas: „Otevři ty dveře.“

Nic jsem neřekl. Seděl jsem na plyšovém potahu záchodového prkénka a nenáviděl ho skoro stejně, jako jsem nenáviděl Uršulu Monktonovou.

Dveře se opět otřásl, jak na ně zabušil, tentokrát silněji. „Jestli ty dveře neotevřeš,“ pohrozil mi dost nahlas, abych to slyšel skrz dřevo, „tak je vyrazím.“

Dokázal by to? Netušil jsem. Dveře byly zamčené. Zamčené dveře brání lidem vejít dovnitř. Zamčené dveře znamenají, že jste uvnitř, a když lidé chtějí vejít na záchod, tak zalomcují klikou a ono nejde otevřít, takže pak řeknou „Promiň!“ nebo křiknou: „Bude ti to trvat dlouho?“ a –

Dveře vybuchly dovnitř. Ta mrňavá stříbrná zástrčka visela ze zárubně úplně prohnutá a rozbitá a otec teď zaplňoval prostor dveří, oči měl ohromné a bílé a tváře mu hořely zuřivostí.

„Tak,“ pronesl.

Nic víc neřekl, ale draps mě za levou paži. Z takového sevření bych se v životě nedokázal vymanit. Napadlo mě, co asi tak teď udělá. Konečně mě praští, nebo mě pošle do pokojíčku, nebo na mě začne řvát tak hlasitě, že si budu přát, abych zemřel?

Nic z toho neudělal.

Přítáhl si mě k vaně. Naklonil se a ucpal odtok bílým umělohmotným špuntem. Pak roztočil kohoutek se studenou vodou. Voda vychrstla ven, pocákala bílý smalt a potom začala postupně a pomalu plnit vanu.

Voda hlasitě tekla.

Otec se obrátil k otevřeným dveřím. „Tohle zvládnú,“ ujistil Uršulu Monktonovou.

Stála ve dveřích a držela sestřinu ruku. Vypadala laskavě a starostlivě, ale v očích se jí zračil triumf.

„Zavři dveře,“ řekl otec. Sestra začala natahovat moldánky, ale Uršula Monktonová zavřela, jak se jen dalo, protože jeden pant pořádně nedoléhal a rozbitá zástrčka bránila dveřím zavřít se až nadoraz.

Bylo to jen mezi mnou a otcem. Jeho rudé líce zbělaly a rty měl stisknuté a já nevěděl, co chce udělat, nebo proč napouští vanu, ale byl jsem vystrašený, tak vystrašený.

„Omluvím se,“ sliboval jsem. „Řeknu, že je mi to líto. Já to nemyslel vážně. Není netvor. Je... je hezká.“

Nic mi na to neodpověděl. Vana byla plná a on zavřel kohoutek se studenou vodou.

Pak mě rychle zvedl. Ohromnými rukama mě vzal v podpaží a snadno mě nadzdvihl, takže mi připadalo, jako bych nic nevážil.

Díval jsem se na něj, na odhodlaný výraz v jeho tváři. Než vyšel nahoru, odložil sako. Na sobě měl světle modrou košili a temně rudou kravatu s kašmírovým vzorem. Sundal si hodinky na roztažitelném pásku a uložil je na parapet. Pak mi došlo, co chce udělat, a vykopl jsem a ohnal se po něm, ovšem nic z toho nijak nezabralo a pak už mě ponořil do studené vody.

Sevěřela mě hrůza, ale zpočátku šlo o hrůzu z čehosi, co se děje proti zavedenému řádu věcí. Byl jsem úplně oblečený. To bylo špatně. Na nohou jsem měl sandály. To bylo špatně. Vana byla studená, tak studená, to bylo úplně špatně. To mi prolétlo hlavou, když mě strčil do vody a pak mě strkal dál, strkal mi hlavu a ramena pod hladinu do mrazivé vody – a potom se povaha té hrůzy změnila. Zemřu, pomyslel jsem si.

(Gaiman 2020, s. 128–132)

Okomentoval(a): [A54]: Zdárné zachování mluveného jazyka.

Okomentoval(a): [A55]: Překladatel udržuje v odstavci rys opakování slov.

4 Zpětné testování hypotézy

4.1 Výchozí text

4.1.1 *Pasáž z kapitoly 10*

I missed my father and I missed my mother, and I missed my bed in my house, only a mile or so away. I missed yesterday, before Ursula Monkton, before my father's anger, before the bathtub. I wanted that yesterday back again, and I wanted it so badly.

I tried to pull the dream that had upset me so to the front of my mind, but it would not come. There was betrayal in it, I knew, and loss, and time. The dream left me scared to go back to sleep: the fireplace was almost dark now, with only the deep red glow of embers in the hearth to mark that it had once been burning, once had given light.

I climbed down from the four-poster bed, and felt beneath it until I found the heavy china chamber pot. I hitched up my nightgown and I used it. Then I walked to the window and looked out. The moon was still full, but now it was low in the sky, and a dark orange: what my mother called a harvest moon. But things were harvested in autumn, I knew, not in spring.

(Gaiman 2014, s. 143–144)

4.1.2 *Pasáž z kapitoly 14*

The great wave came, and the world rumbled, and I looked up as it reached us: it was taller than trees, than houses, than mind or eyes could hold, than heart could follow.

Only when it reached Lettie Hempstock's floating body did the enormous wave crash down. I expected to be soaked, or worse, to be swept away by the angry ocean water, and I raised my arm to cover my face.

There was no splash of breakers, no deafening crash, and when I lowered my arm I could see nothing but the still black water of a pond in the night, and nothing on the surface of the pond but a smattering of lily pads and the thoughtful, incomplete reflection of the moon.

(Gaiman 2014, s. 217–218)

4.2 Překlad Petra Cahy

4.2.1 Pasáž z kapitoly 10

Chyběl mi táta a chyběla mi máma, chyběla mi **moje**⁸ postel v **našem** domě vzdáleném **pouhou** **míli**. Chyběl mi včerejšek **ř** před Ursulou Monktonovou, před **vztekem** **mého táty**, před vanou. Chtěl **sem**, aby se ten včerejšek vrátil, a **chtěl jsem to víc než cokoliv jiného**.

Okomentoval(a): [A56]: Exotizační prvek.

Okomentoval(a): [A57]: Přidání vedlejší věty.

Pokusil jsem se **v duchu vyvolat** ten sen, **co mě tak vyděsil**, ale nepodařilo se mi to. **Věděl jsem, že je v něm zrada, ztráta a čas**. Byl jsem příliš vyděšený, **než abych ještě usnul**: **oheň v krbu** už skoro vyhasl, jen **řetavé** uhlíky naznačovaly, **kde dřív plápolal** a **zaléval místnost světlem**.

Okomentoval(a): [A58]: Vynecháno "red".

Okomentoval(a): [A59]: Změna perspektivy.

Vylezl jsem z postele s nebesy a **sátral jsem** pod ní tak dlouho, až jsem našel porcelánový nočník. Vyhrnul jsem si noční košili a použil ho. Pak jsem přišel k oknu a vyhlédl jsem ven. Měsíc byl stále v úplňku, ale teď **visel nízko nad obzorem** a byl **tmavý, oranžový**: moje máma tomu říkala **sklízňový měsíc**. **Jenomže sklízí se na podzim, a ne na jaře, tolik jsem ještě věděl**.

Okomentoval(a): [A60]: Vynecháno "heavy".

(Gaiman 2013, s. 112–113)

^{8 8} Analýza na mikroúrovni je prováděna za pomoci zvýraznění slov následovně:

- **tyrkysové zvýraznění** označuje významový posun;
- **žluté zvýraznění** označuje doslovný nebo neuzuální překlad, nevhodnou stylizaci;
- **šedé zvýraznění** označuje změnu hranice věty;
- **červené zvýraznění** označuje chybné gramatické jevy, nesprávné vazby, kolokace atd.;
- **růžové zvýraznění** označuje práci s registrem (vyšší nebo nižší);
- **tmavožluté zvýraznění** označuje přidání nebo explicitaci;
- **zelené zvýraznění** označuje práci s pořadím vět;
- **modré zvýraznění** označuje tvorbu, užití ustáleného spojení.

4.2.2 Pasáž z kapitoly 14

Byl to obří vlna, která se na nás řítila, a celý svět duněl, musel jsem zvrátit hlavu, abych viděl, jak je vysoká, vyšší než stromy, než domy, než mysl nebo oči dokážou obsáhnout nebo srdce dokáže pojmut.

Když dorazila k bezvládnému tělu Lettie Hempstockové, s hromovým zaburácením se přes ně převalila. Čekal jsem, že budu promočený, nebo ještě hůře spláchnutý zuřivostí oceánu, a zvedl jsem ruku, abych si zakryl obličej.

Žádné promočení se nekonalo, rozhodně nás nic nespláchno, a když jsem ruku zase spustil, viděl jsem jen černé vody rybníčku v noci a na jeho hladině nic neplavalo, jen pár leknínů a jakoby zamyšlený, neúplný odraz měsíce.

(Gaiman 2013, s. 165–166)

Okomentoval(a): [A61]: Věta postrádá prvky koheze.

Okomentoval(a): [A62]: Vynecháno "of breakers".

Okomentoval(a): [A63]: No deafening crash?

Okomentoval(a): [A64]: Nepřeloženo jako zápor.

Okomentoval(a): [A65]: Vynecháno "still".

4.3 Překlad Viktora Janiše

4.3.1 Pasáž z kapitoly 10

Stýskalo se mi po otci a stýskalo se mi po matce a stýskalo se mi po mojí posteli u nás doma, jen něco přes kilometr ode mě. Stýskalo se mi po včerejšku před Uršulou Monktonovou, před otcovým výbuchem vzteku, před vanou. Chtěl jsem ten včerejšek zase zpátky a chtěl jsem ho hrozně moc.

Snažil jsem se ten zneklidňující sen nějak vytáhnout na povrch, ale nešlo to. Věděl jsem, že v něm figuruje zrada, ztráta a čas. Ta noční můra mě vyděsila tak, že jsem nechtěl znovu usnout: krb byl už skoro vyhaslý a jen rudě žhnoucí uhlíky naznačovaly, že v něm kdysi hořelo, že kdysi vydával světlo.

Vylezl jsem ze sloupkové postele s nebesy a lovil pod ní, dokud jsem nenahmatal těžký porcelánový nočník. Vykasal jsem si noční košili a vyčůral se do něj. Pak jsem přešel k oknu a vyhlédl jsem ven. Měsíc byl pořád v úplňku, ale teď stál na obloze nízko a měl tmavě oranžovou barvu: matka tomu říkala „měsíc sklizně“. Jenže já věděl, že se sklízí na podzim, nikoli na jaře.

(Gaiman 2020, s. 195–196)

Okomentoval(a): [A66]: Syntaktický kalk (srov. Čaha).

Okomentoval(a): [A67]: Odstraněna vedlejší věta. Vynecháno "so".

4.3.2 Pasáž z kapitoly 14

Velká vlna přišla a svět zaburácel a já se podíval nahoru, když k nám dospěla: byla vyšší než stromy, než domy, než mozek či oči dokázaly obsáhnout, než srdce mohlo sledovat.

Ta ohromná vlna se zřítíla, až když dospěla k plovoucímu tělu Lettie Hempstockové. Očekával jsem, že budu promočený, **ba co hůř**, že mě voda rozbouřeného oceánu smete, a zvedl jsem ruku, abych si ochránil tvář.

Nedošlo na rozstříknutí příboje **ani** na ohlušující pád vlny, a když jsem dal ruku dolů, neviděl jsem nic než poklidnou černou hladinu rybníčku v noci a **na jeho hladině jen pár leknínů** a zamyšlený, neúplný odraz měsíce.

(Gaiman 2020, s. 300–302)

Okomentoval(a): [A68]: Verbalizace.

Okomentoval(a): [A69]: Změna perspektivy.

Okomentoval(a): [A70]: Vynecháno "nothing but".

Bibliografie

GAIMAN, Neil, 2013. *Oceán na konci uličky*. Přeložil Petr CAHA. Polaris: Frenštát pod Radhoštěm.

GAIMAN, Neil, 2014. *The Ocean at the End of the Lane*. London: Headline Publishing Group.

GAIMAN, Neil, 2020. *Oceán na konci cesty*. Přeložil Viktor JANIŠ. 2. vyd. Praha: Argo